



45!

Zo'n beetje toen ik mijn melktanden begon te wisselen, richtten een aantal bevlogen tandprotheticici de ONT op. Inmiddels zijn we 45 jaar verder en vieren we dus feest. Maar dan wel heel anders dan anders omdat een virus ons nu eenmaal belemmert om bij elkaar te komen en het glas te heffen, bij te praten, een hapje te eten, te dansen. Kortom, te genieten.

Juist voor een vereniging is bij elkaar komen de kern van de zaak. Je verenigt je met een doel. Dat was de gedachte 45 jaar geleden ook. Je bundelt de krachten en denkt na over hoe je samen vooruit kunt komen. Generaties tandprotheticici hebben dat inmiddels gedaan en zo de ONT als beroepsvereniging écht betekenis gegeven. Het vak is daarbij soms letterlijk overgaan van vader op zoon of dochter.

Inmiddels is de vereniging volwassen geworden. We hebben als het ware onze melktanden gewisseld en lachen de wereld om ons heen zelfverzekerd toe met al onze eigen tanden nog. En kijk waar ons 'verenigen' ons heeft gebracht: inmiddels hebben we een erkende hbo-opleiding tot tandprotheticus en maken we als volwaardig partner onderdeel uit van de Mondzorgalliantie. Wie had dat allemaal kunnen bedenken toen in 1957 de tandartsen de exclusieve bevoegdheid kregen voor de hele tandheelkunde. Daardoor stonden tandtechnici als zelfstandige beroepsgroep buiten spel.

We hebben sindsdien hard gewerkt om te bereiken wat we nu hebben. De afgelopen 16 jaar heb ik hier in verschillende rollen ook een steentje aan mogen bijdragen. Omdat ik me realiseer dat de ONT een rijke geschiedenis heeft, met al die kleurrijke en gedreven leden, is het echt een eer om voortaan voorzitter te zijn van deze prachtige beroepsvereniging!



Marnix de Romph,
Voorzitter ONT

45

'Samen nog meer moois bewerkstelligen'

NZa-voorzitter Marian Kaljouw

Met bewondering heeft Marian Kaljouw tijdens werkbezoeken aan tandprothetische praktijken gadeslagen tot welke staaltjes onze beroepsgroep in staat is. "Sommige gebitsprotheses vind ik gewoon kunstwerken", zegt de voorzitter van de raad van bestuur van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa).

Van solo's tot samenzang. Van deelbelangen tot algemeen belang. Van geslotenheid tot transparantie. Dit zijn veranderingen die Marian Kaljouw binnen de mondzorg heeft geconstateerd sinds haar aantreden als NZa-voorzitter vijfenhalf jaar geleden. "Deze ontwikkeling is zichtbaar op twee niveaus", vertelt ze. "Tussen de beroepsverenigingen zelf én tussen de beroepsverenigingen en de NZa. Dat er sprake is van een betere samenwerking, blijkt bijvoorbeeld uit het ambitietraject waarin de beroepsverenigingen samen met zorgverzekeraars, de NZa en vertegenwoordigers van patiënten werken aan gezamenlijk vastgestelde ambities ten behoeve van een betere bekostiging en organisatie van de mondzorg. Dat geldt dus ook voor de ONT. En daarmee wil ik de vereniging feliciteren en complimenteren bij het 45-jarig jubileum. Ik hoop dat we in de komende jaren samen nog meer mooie dingen kunnen bewerkstelligen."



Toezichthouder

De Nederlandse Zorgautoriteit is een zelfstandig bestuursorgaan dat toezicht houdt op de zorgmarkt. Krijgt bijvoorbeeld iedereen de zorg waarop hij recht heeft? Welke zorg wordt er geleverd en tegen welke kwaliteit en welk tarief? De NZa stelt omschrijvingen van behandelingen

Jaargang 16 – Nummer 4 – december 2020

Dental revu is een uitgave van de Organisatie van Nederlandse Tandprotheticici (ONT) en verschijnt vier keer per jaar. De kosten voor een advertentie bedragen € 250,- voor een kwart pagina, € 500,- voor een halve pagina en € 750,- voor een hele pagina.

Eindredactie | Gerben Stolk / PlumaTekst, freelance journalist

Hoofredactie | Marnix de Romph, voorzitter ONT

Redactieadres | ook voor de digitale nieuwsbrief
Organisatie van Nederlandse Tandprotheticici
Postbus 1312, 2130 EK Hoofddorp
Telefoon: 023-7200444
Email: info@ont.nl
Internet: www.kunstgebit.nl / www.ont.nl

DTP en Productie | Mail Succes, Gouderak

Copyright | Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd of openbaar gemaakt in enige vorm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur van de Organisatie van Nederlandse Tandprotheticici.

(prestaties) vast. Zorgverzekeraars, -kantoren en aanbieders verwerken deze informatie in hun contracten. Toen Kaljouw begon bij de NZa, had ze een carrière achter de rug als onder meer verpleegkundige, promotieonderzoeker en bestuursvoorzitter van de beroepsvereniging Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland (V&VN). "Ik was mondzorgconsument, maar daarmee hield mijn ervaring met de mondzorg wel op. Tot dat moment had ik alleen zijdelings vernomen over de beroepsverenigingen in de mondzorg. De ONT kende ik ook nog nauwelijks."

'Ik gun het iedere tandprotheticus dat hij of zij zich doorontwikkelt in het vak'

Dankzij deze achtergrond kon ze onbevangen kijken naar de mondzorg. "Als ik eerlijk mag zijn: ik vond het best bijzonder dat de relatie niet warm was; noch de verhouding tussen de beroepsverenigingen onderling noch die tussen de mondzorgkoepels en de NZa. Terugblikkend op de afgelopen jaren, is mijn conclusie dat de verbetering op dit vlak de belangrijkste verandering is geweest. De relaties zijn nu heel goed. Het is op die basis dat we in de afgelopen jaren ook op bestuurlijk niveau goed hebben samengewerkt aan het verwezenlijken van onze gezamenlijke

ambities voor de mondzorg. We zien dit voor de komende jaren als een goed fundament voor verdere samenwerking."

Elkaar iets gunnen

Kaljouw legt uit: "De beroepsverenigingen in de mondzorg hebben de krachten gebundeld en zijn samen met de NZa gaan vaststellen wat belangrijk is voor de burger en wat we daarvoor overhebben. Er is transparantie ontstaan. Dat vind ik mooi, want transparantie is geen vanzelfsprekendheid. Er is vertrouwen voor nodig en een vorm van elkaar iets

gunnen. Dit kon mede ontstaan omdat we een duidelijk gezamenlijk doel voor ogen hebben: een heel goede kwaliteit van mondzorg voor iedereen die dat nodig heeft."

De jongste vrucht van de samenwerking is 'de checklist voor patiënten in de mondzorg'. Dit is een kort en basaal overzicht van wat cliënten mogen verwachten. Een passage uit het document: 'Gaat jouw behandeling meer dan 250 euro kosten? Dan krijg je altijd vooraf een prijsopgave'. Vanaf eind dit jaar kunnen tandprotheticici, tandartsen en mondhygiënisten de checklist

ophangen in de praktijk en publiceren op hun website.

Goed begaanbare weg

Kaljouw is ook voorstander van samenspraak en draagvlak wanneer nieuwe bekostiging van zorgdiensten tot stand moet komen. "Ik denk dat het niet wenselijk is om als NZa een tarief vast te stellen en daarna tegen zorgaanbieders te zeggen: dit is het maximum dat je in rekening mag brengen. Mijn ervaring in de afgelopen jaren is dat de gemiddelde zorgprofessional een redelijke, weldenkende en meedenkende persoon is, iemand die weet wat billijk is en goed kan meedenken over tarieven. Samen kom je doorgaans tot een realistisch en voor iedereen aanvaardbaar resultaat. Naar mijn mening is dit meestal een goed begaanbare weg."

Kwetsbare groepen

De NZa-voorzitter heeft affiniteit met kwetsbaren in onze maatschappij. "Ik ben dan ook gecharmeerd van mondzorginitiatieven voor deze groepen (onder meer De Stichting 'De Mond niet vergeten!', die als doel heeft de mondgezondheid van thuiswonende kwetsbare ouderen te bevorderen, red.). Dit zijn groepen die al snel over het hoofd kunnen worden gezien, omdat ze vaak niet mondig zijn. Maar de mondzorg heeft er aandacht voor en pleegt er inzet op. Zo wordt werk gemaakt van de mondzorg in de verpleeghuiszorg. De NZa heeft respect en waardering voor deze initiatieven vanuit de mondzorg. Een ander voorbeeld is preventie. Een belangrijk onderwerp, want met preventie valt nog veel te winnen."

Positief gestemd

In de tijd vóór de corona-uitbraak nam Kaljouw regelmatig een kijkje in de keuken bij zorgaanbieders. Tandprotheticici bezocht ze ook. "Het is een vak op zich. Een vak waar ik met bewondering naar kijk. Soms vind ik het gewoon kunstwerken die worden gemaakt. Tandprothetiek is een ambacht, en naar mijn mening verandert dat niet nu digitalisering steeds meer een onderdeel van het vak is. Ik gun het iedere tandprotheticus dat hij of zij zich doorontwikkelt in het vak. Dat vermogen heeft de beroepsgroep, daarover ben ik positief gestemd. En mijn boodschap aan het bestuur is dat ik hoop dat we op de huidige voet doorgaan. De NZa waardeert de samenwerking en constructieve houding zeer."



‘Blij met constructieve rol’

“Bij het 45-jarig jubileum van de ONT spreek ik de wens uit dat de vereniging en de beroepsbeoefenaren oog blijven houden voor innovatie. Dat zou bijvoorbeeld misschien kunnen leiden tot laagdrempelige vervaardiging van gebitsprothesen voor kwetsbare ouderen.” Dat zegt Maaike Wijnhoud, dossierhouder mondzorg bij de directie Curatieve Zorg van het ministerie van VWS.

Binnen het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport adviseert Maaike Wijnhoud over mondzorgbeleid. Zij wordt bij al het mondzorgbeleid betrokken. “Ik doe dat sinds twee jaar. Mijn eerste contact met de ONT ging over het project De Mond Niet Vergeten! Een belangrijk project, omdat het zich richt op kwetsbare ouderen. VWS heeft een meedenkende en financieel-ondersteunende rol. Vanaf het begin heb ik de ONT als een coöperatieve organisatie meegemaakt, een organisatie ook die steeds meer verbonden is geraakt met de andere brancheverenigingen in de mondzorg.”

Welbevinden en gezondheid

Hoe ziet Wijnhoud de rol van de tandprotheticus? “De mond is zeer belangrijk voor welbevinden en gezondheid. Met een goed gebit, kun je goed kauwen, heb je geen pijn en zie je er beter uit. De

tandprotheticus is hierbij van grote waarde: niet alleen bij senioren, maar bijvoorbeeld ook bij mensen die tanden en kiezen zijn kwijtgeraakt door een trauma. Natuurlijk,

in de ideale situatie blijven de tanden en het tandvlees zo lang mogelijk gezond, maar als dat niet meer mogelijk is, is goede tandprothetiek essentieel.”

Goed nieuws

In de beginperiode van de coronacrisis voerde Wijnhoud veelvuldig overleg met de beroepsverenigingen in de mondzorg. “Wij waren onder de indruk hoe snel de Leidraad Corona Mondzorg tot stand kwam. De ONT heeft daarbij een constructieve rol gespeeld. Vraag je mij wat ik de ONT toewens voor de komende jaren, dan luidt mijn antwoord

dat ik hoop op continuering van deze opstelling in de komende jaren. Ik heb daar vertrouwen in. Voor de relatie tussen VWS en de ONT geldt dat we niet regelmatig bellen

‘Tandprotheticici, blij innovatief’

en e-mailen met elkaar. Dat is positief, het betekent dat alles goed loopt: geen nieuws is in dit geval goed nieuws.”

Minder belastend

Wijnhoud hoopt ook dat de ONT innovatie hoog in het vaandel blijft dragen. Digitalisering kan wellicht bijdragen aan minder belastende dienstverlening aan kwetsbare ouderen, zegt ze. “Het zou mooi zijn als tandprotheticici straks technieken hebben om deze groep zoveel mogelijk te ontzien. Ik denk aan manieren om sneller en gemakkelijker een prothese aan te meten.”



'De beroepsgroep heeft nog zó veel potentie'

Voor een beroepsvereniging is continuïteit onontbeerlijk. Daarom is het mooi dat jongere collega's hun neus aan het venster steken, bijvoorbeeld binnen de ONT Academy, een adviserend orgaan voor het bestuur. Iris Verwaaijen (32) en Tessa van Pinxteren (26) traden dit jaar toe. "Wij willen niet alleen kijken naar ons eigen werk als tandprotheticus, want dat kan slechts leiden tot succes op de korte termijn. Het gaat er juist om dat we met z'n allen verder komen."

"Ik zou het heel tof vinden om ooit deel uit te maken van het ONT-bestuur. We hebben een prachtig vak en een ontzettend mooie branche; ik wil graag een steentje bijdragen aan het grotere geheel."

"We hebben nog zó veel potentie om door te groeien. De naamsbekendheid van de tandprotheticus kan bijvoorbeeld flink toenemen."

De eerste uitspraak is van Iris Verwaaijen, de tweede van Tessa van Pinxteren. Beiden rondde in 2018 de opleiding tot tandprotheticus af en beiden zeiden ongeveer een jaar geleden 'ja' na het verzoek van het ONT-bestuur om een plek in te nemen binnen de ONT Academy. Van Pinxteren: "De Academy bestaat uit ONT-leden die het bestuur adviseert vanuit ervaringen in de dagelijkse tandprothetische praktijk. Waar lopen we bijvoorbeeld tegenaan? Op basis van onze informatie kan het bestuur zich onder meer voorbereiden op onderhandelingen met zorgverzekeraars." Verwaaijen: "Of we horen van collega's dat een breder cursusaanbod voor de KRTP-punten gewenst is. Dat geven we mee aan het bestuur. We dragen ook suggesties aan, gaan bijvoorbeeld op zoek naar communicatietrainingen die van toepassing zijn op onze beroepsgroep."

Van Pinxteren: "Wij kunnen gevraagd en ongevraagd advies geven. Dat bevalt Iris en mij wel, want we denken graag mee, hebben een eigen mening en zijn graag een klankbord voor het bestuur. Helaas hebben wij vanwege de coronatijd pas één keer fysiek overleg gevoerd met het bestuur, vlak voor de uitbraak. Verder ging het tot nu toe via Zoom."

Drijfveer

Verwaaijen is naar eigen zeggen opgegroeid met tanden en kiezen. Haar vader Theo was tandprotheticus. "Toen ik stage moest lopen voor mijn vierde jaar vmbo, wilde ik dat graag doen in de praktijk van mijn vader. Hij aarzelde eerst. Maar toen ik een keer een tandarts-implantoloog had geassisteerd, volledig in pak, wist ik helemaal zeker dat

dit is wat ik wilde doen. De stage ging door en inmiddels ben ik twee jaar eigenaar van een eigen praktijk, in Doesburg."

Van Pinxteren werkt in Bergen op Zoom: "Ik ben van jongs af aan begaan geweest met mensen, ik houd van zorgen. Tijdens een stage maakte ik kennis met de tandtechniek. De mondzorg sprak mij meteen aan, maar ik wilde dan wel aan de stoel komen te staan en ben vól voor de tandprothetiek gegaan. Een belangrijke drijfveer is dat een gebitsprothese bij veel mensen een groot deel van de levenskwaliteit bepaalt."

Leren

Waarom kijken de twee niet alleen naar hun eigen werk en hebben ze oog voor het grote tandprothetische geheel? Van Pinxteren: "De huidige bestuurs- en commissieleden gaan er ooit mee stoppen. En er is nog niet veel aanwas vanuit de jongeren. De meesten

hebben een duidelijke mening, maar leveren nog geen bijdrage aan de vereniging. Ik wil dat wel graag doen. Ik voeg daaraan toe dat ik geen planner ben en dat ik niet weet of ik in de toekomst bestuurder wil zijn." Verwaaijen: "Ik wel, ik zou het heel tof vinden. Zo lijkt het me heel leuk en interessant om tijdens onderhandelingen naast een ervaren ONT-bestuurslid te zitten en zo steeds meer te leren totdat ik op een dag het stokje kan overnemen."



Van Pinxteren: "De ambitie om te leren deel ik met Iris. Ik zet me niet alleen in voor de ONT om bij te dragen aan de vereniging, maar ook mezelf te ontwikkelen. Ik heb de opleiding gevolgd en ben nu tandprotheticus, maar wat kan ik nu nog meer leren? Het is boeiend om van dichtbij te zien hoe het bestuur van een beroepsvereniging te werk gaat."

'Ooit wil ik het bestuurdersstokje overnemen'

Verrijkend

Verwaaijen is niet alleen lid van de ONT Academy, ze heeft ook zitting in de KRTP-commissie en rijdt elke zaterdag naar Utrecht om als docent aanstormende collega's te begeleiden. "Bij alle jaren sta ik op de kliniek. En sinds september heb ik een overkoepelende functie voor de leerteams. Binnen het nieuwe curriculum zijn er geen

Eerste oefeningen

“Digitalisering bonst hard op de deur. Daarom is het belangrijk dat de toekomstige collega’s binnen de opleiding ermee kennismaken. Ik lever daar graag een bijdrage aan.”

Dat zegt Feiko Brugman, tandprotheticus sinds 2019. Al voordat hij zijn diploma haalde, had de inmiddels 39-jarige een eigen praktijk, in Krommenie. “Die heb ik overgenomen van mijn schoonvader, Ton Lameijer.”

In de periode kort vóór corona heeft Brugman docent Henk-Jan van den Heuvel twee keer geassisteerd tijdens het vak digitale prothetiek. “Tijdens deze lessen



ondersteunde ik de leerlingen bij hun taken achter de pc. Zodra de lessen worden hervat, zal ik af en toe naar Utrecht blijven komen. Digitalisering is een belangrijke aanvulling op ons bestaande werk. Zó belangrijk, dat ik er niet alleen bovenop wil zitten met mijn eigen praktijk, maar ook studenten wil ondersteunen bij hun eerste oefeningen om een gebitsprothese te ontwerpen met software.”

studieloopbaanbegeleiders meer, maar leerteams. Leerteamleren betekent dat de klas een zelfwerkend orgaan is waarbinnen de studenten elkaar om advies vragen.”

Stel, bij het 50-jarig bestaan van de ONT verschijnt opnieuw een jubileumnummer waarvoor Verwaaijen en Van Pinxteren worden geïnterviewd. Wat hopen ze dan te



kunnen vertellen? Van Pinxteren: “Ik hoop dat wij dan het vertrouwen van de – met alle respect – oudere garde hebben gewonnen en dat we meer kennis en ervaring hebben.” Verwaaijen: “Daar sluit ik me bij aan. Ik merk nu al hoe verrijkend de activiteiten buiten mijn eigen praktijk zijn. Je kunt bijvoorbeeld veel leren door met een student te sparren over een bepaalde behandeling. Mijn netwerk is ook gegroeid; ik heb nauw contact met tandprotheticici uit het hele land.”

Feestelijke uitreiking diploma's en Jan Molenwijkprijs

Op vrijdag 18 september jl. ontvingen 18 afgestudeerde tandprotheticici hun diploma. De afgestudeerde tandprotheticici werden als nieuwe beroepsgenoten namens de ONT welkom geheten door vice-voorzitter van de ONT Youri de Visser.

Na het afleggen van de eed, de mooie woorden van docenten en de inschrijving in het diplomaregister van tandprotheticici kunnen de afgestudeerden hun toekomst als gediplomeerd tandprotheticus officieel beginnen.

Een aantal afgestudeerden viel daarbij een bijzondere eer te beurt. Zij ontvingen uit handen van Frederik Vogelzang, plv. directeur bij de ONT, de Jan Molenwijk prijs voor hun afstudeeronderzoek. Het betreffende onderzoek naar overmatig gebruik van bruistabletten op de materiaalhardheid van gebitsprothesen van Beemsterboer-Verhagen, Boland-Ladage, Jerbic-van Gemert en Lantinga

heeft een bijna wetenschappelijk karakter. In een artikel en een duidelijke presentatie werd eerder helder uiteengezet wat het effect is van bruistabletten op de hardheid van het materiaal, met als conclusie dat prothesereinigingsmiddelen zorgvuldig dienen te worden gebruikt en zeker niet overmatig. Het onderzoek zal in de komende uitgave van de Scientific Dentistry United (SDU) worden gepubliceerd.

Jan Molenwijk was één van de drijvende krachten achter het tot stand komen van het vak van tandprotheticus. In 1975 was hij tevens de eerste voorzitter van de ONT. Met het in leven roepen van de prijs wil de ONT één van de grondleggers van de tandprothetiek in Nederland eren en toegepaste tandheelkunde stimuleren onder de jongste generatie tandprotheticici.

‘Prettig en professioneel’

Als het klopt dat je de ander pas goed leert kennen onder barre omstandigheden, kunnen Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en de ONT dat onderschrijven. “Kort na de corona-uitbraak kwamen we elkaar opeens veel vaker tegen dan gebruikelijk”, zegt Wout Adema, directeur Zorg bij ZN. “De ONT toonde zich een prettige en professionele gesprekspartner. Een partner waarmee we het zowel relationeel als contractueel goed kunnen vinden en die ook aan ons helder en overzichtelijk duidelijk maakt wat het tandprothetisch aanbod is.”

Wout Adema is het type dat een interview graag goed voorbereidt. Kort voor het vraaggesprek over de band tussen ONT en Zorgverzekeraars Nederland, respectievelijk de belangenbehartigers van tandprothetici en zorgverzekeraars, heeft hij een duik in zijn familiegeschiedenis genomen én gebeld met Laurens Tinsel en Jacques Weijmar, beiden tandarts en adviseur bij ZN. Hij zegt: “Het is opmerkelijk hoe de panelen kunnen schuiven in de loop der tijd. Toen mijn vader in militaire dienst ging, werd daar een groot deel van zijn tanden en kiezen getrokken en kreeg hij een gebitsprothese. Ja, ik zeg: kréég. Jacques vertelde me hetzelfde over vrouwen die gingen trouwen. Hun huwelijkscadeau was een gebitsprothese (zie voor de geest van deze tijd de kadertekst, red.). Dat kunnen we ons nu niet meer voorstellen. Hoe fijn het ook is dat perfecte protheses kunnen worden gemaakt, ze worden nu veelal niet gezien als cadeau, maar als noodzaak.”

Constructief

Noodzakelijk was ook het veelvuldig overleg tussen ZN en de ONT en de andere mondzorgkoepels in het voorjaar. Adema:

‘In coronatijd hebben we prima zaken gedaan met de ONT’

“Alle partijen vonden het belangrijk bij elkaar te komen. Twee kwesties stonden centraal: hoe kunnen verzekerden tijdens de lockdown de noodzakelijke mondzorg blijven krijgen en hoe krijgen we het voor elkaar dat de praktijken kunnen voortbestaan wanneer ze weer open mogen zijn? Daar zijn we met elkaar goed uitgekomen. De gesprekken hebben onder meer geleid tot de continuïteitsbijdrage-regeling. Het contact met de ONT is heel goed: constructief, op inhoud en met logische vragen. We hebben begrip voor elkaars positie en standpunten.”



100-jarig jubileum

Wat is volgens Adema de toekomstige rol van tandprothetici in de mondzorg? “Ik stipte het al aan in mijn historische beschouwing. Tandprothetici leveren uitstekende en belangrijke zorg, maar in de loop der tijd kunnen de panelen schuiven. Het liefst zou je willen dat de volgende generatie geen tandprothetische zorg meer nodig heeft; het heeft natuurlijk de voorkeur het eigen, gezonde, gebit te

houden.” Met een kwinkslag: “Ik spreek bij het 45-jarig bestaan dan ook mijn

hartelijke gelukwensen uit aan de ONT, het is een prachtige organisatie, maar eigenlijk zouden we moeten hopen dat een 100-jarig jubileum niet nodig is.”

Technologische innovaties

Adema complimenteert tandprothetici met hun duidelijke positie binnen het professionele domein van mondzorg. “Dat is goed geregeld. Tegelijkertijd heb je nooit de garantie dat alles hetzelfde blijft. Welke gevolgen hebben bijvoorbeeld de technologische innovaties in de mondzorg? Hoe bereiden tandprothetici zich daar op voor? Wat kan hun toegevoegde waarde zijn als je ooit, ik laat nu mijn fantasie de vrije loop, een gebitsscan kun laten maken bij Albert Heijn? Het lijkt me goed daar als beroepsgroep op te anticiperen.”

‘Tandenpoetsen verboden’

Auteur Maarten 't Hart, geboren in 1944, schrijft in het boek over zijn moeder, Magdalena, dat hij op school had geleerd dat poetsen goed is voor het behoud van het gebit, maar dat zijn ouders het hem expliciet verboden. Zijn vader zag het als nieuwlichterij: “Ze zijn er enkel maar op uit je zo lang mogelijk met je eigen wegtrokkende gebit te laten rondlopen, zodat ze daar flink aan kunnen verdienen. En dat terwijl er kunstgebitten zijn.”

‘Supertrots op nieuwe status opleiding’

Een valkuil bij een jubileum en een historische terugblik is te pas en te pas het woord ‘mijlpaal’ te gebruiken, zodat de term aan waarde verliest. Maar in het geval van 6 september 2019 is simpelweg geen andere beschrijving mogelijk.

Het is de dag waarop de opleiding tot tandprotheticus na jarenlange inspanningen de hbo-bachelor-status kreeg.

Annette Schenk, opleidingsmanager Tandprothetiek, vertelt onder meer over de samenwerking hierbij tussen de ONT en Hogeschool Utrecht.



de opleiding dan ook gezamenlijk geïverd voor de gedroomde verandering. Wat waren de belangrijkste stappen? Schenk: “Een instelling in het hoger onderwijs die een nieuwe opleiding wil opzetten, heeft een accreditatie nodig van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Je gaat deze procedure in door een zogeheten toets nieuwe opleiding (TNO) aan te vragen. Een TNO vergt een financiële investering

door de onderwijsinstelling. Onze eerste ambitie was dus de instituutsdirecteur paramedische studies en, in het verlengde daarvan, het college van bestuur van Hogeschool Utrecht te winnen voor het idee. Alleen als zij overtuigd zouden zijn van de levensvatbaarheid van de beoogde opleiding, zouden ze bereid zijn te investeren.”

Schenk vervolgt: “We hebben sterke en bijzondere punten van de bestaande opleiding en tandprotheticus onder de aandacht gebracht. Een voorbeeld? Een tandprotheticus is zowel behandelaar als technisch bekwaam. Kenmerkend vind ik ook de innovatiedrang van de beroepsgroep. Het zijn doeners. Als er iets nieuws op de markt komt, worden niet eerst de uitkomsten van een reeks onderzoeken afgewacht, maar gaan tandprothetici zelf experimenteren en ervaringen delen,

Annette Schenk weet nog goed wat ze dacht tijdens haar eerste ontmoeting met het ONT-bestuur. “Het was eind 2016. Het projectteam AD (Associate Degrees) Mondzorgkunde presenteerde aan de opleidingen en het beroepenveld het plan AD voor de opleiding Tandprothetiek. Het ging over de niveaubepaling van de opleiding. Ik dacht: het beroep tandprotheticus doet zich tekort met niveau 5, oftewel AD. Naar mijn mening was sprake van alle facetten van niveau 6: hbo-bachelor. Ik vind dat iedereen die zelfstandig aan de stoel mag staan, minimaal hbo-opgeleid moet worden. Een tandprotheticus is niet iemand die opdrachten uitvoert, maar zelf klinisch kan redeneren en samen met de patiënt tot een beslissing komt over wat de beste behandeling is. Dat vraagt iets van je werk- en denkvermogen.”

Levensvatbaar

De ONT had al jaren hetzelfde standpunt. In de afgelopen jaren hebben de ONT en

Waarde diploma intact

Belangrijk: wie gediplomeerd tandprotheticus is, blijft gediplomeerd tandprotheticus. In welk jaar je ook je diploma hebt behaald, het behoudt zijn waarde. Collega's zonder een hbo-bachelor-diploma tandprothetiek kunnen vanaf 2023/2024 wel hun kennis opvijzelen tot dit niveau. Hoe?

- Wie de nieuwe opleiding afrondt, heeft 240 European credits (EC's). Een EC staat gelijk aan 28 studiebelastingsuren.
- De huidige gediplomeerden beschikken niet over dit aantal EC's. Afhankelijk van het jaar waarin zij hun opleiding hebben gevolgd, hebben zij er 120, 100, 90 of 0. Wie bijvoorbeeld de driejarige opleiding aan Hogeschool Utrecht heeft gedaan, bezit minder EC's dan een collega die kort erna het inmiddels vierjarig curriculum doorliep. En wie stamt uit de SNTI-tijd, heeft géén EC's.
- Via na- en bijscholing kun je alsnog aan 240 EC's komen. Dit programma wordt ontwikkeld in samenspraak met de SNTI.
- Het is toekomstmuziek en ook afhankelijk van te wijzigen wet- en regelgeving, maar mogelijk krijgen tandprothetici met 240 EC's op den duur extra bevoegdheden. Bijvoorbeeld sonderen, röntgenfoto's maken en implantaten sonderen. Heb je als tandprotheticus zonder hbo-bachelor-diploma deze ambitie, dan ga je bij- en nascholing volgen om ook aan 240 EC's te komen. Heb je de ambitie niet, dan blijft alles bij het oude.

zodat al snel duidelijkheid ontstaat over de bruikbaarheid van het nieuwe product.”

Erkend

In 2018 gaf de instituutdirecteur groen licht en vroeg de opleiding een TNO aan bij de CDHO, de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs. Schenk: “De CDHO gaat na of een nieuwe opleiding levensvatbaar is en brengt vervolgens advies uit aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Onderdeel van dit proces is een zogeheten macrodoelmatigheidstoets. Die draait om vragen als: is de opleiding noodzakelijk voor de maatschappij, is het

onderzoek waarvoor de ONT de opdracht had gegeven. Daarin werd bijvoorbeeld de behoefte aan tandprothetici aangetoond. Na het positief advies van de CDHO, kon de accreditatie van de opleiding beginnen. Een panel van onafhankelijke deskundigen van de NVAO heeft de opleiding beoordeeld en uiteindelijk erkend.”

Primeur in 2022

Het resultaat van alle toetsen, overleggen en investeringen was een cruciaal advies van de CDHO aan het ministerie van VWS: jaarlijks mogen 28 studenten worden toegelaten tot de tandprothetische

diploma zijn. Maar de opleiding en de ONT hebben de zaken bespoedigd. De huidige derdejaarsstudenten, degenen dus die normaal gesproken in 2022 afzwaaien, zullen de primeur hebben. Hoe dat kan? Bij een hbo-bachelor-diploma horen 240 studiepunten: EC's. In elk jaar haal je er 60. Wij hebben op de nieuwe situatie geanticipeerd door ervoor te zorgen dat de huidige tweede- en derdejaarsstudenten al telkens 60 studiepunten per jaar konden halen.”

Prachtig

Schenk zegt “supertrots” te zijn dat de opleiding en ONT hun ambitie hebben verwezenlijkt. “We hebben heel veel zaken moeten aantonen en zijn daarin geslaagd. De samenwerking met de ONT was en is heel goed: korte lijnen, meedenken en snel zaken kunnen bevestigen. Tandprothetici hebben een prachtig en cruciaal beroep; een beroep dat nu recht wordt gedaan.”

‘Het beroep wordt nu recht gedaan’

een aanvulling op het bestaande aanbod, is het een toekomstbestendige opleiding en is er voldoende werkgelegenheid? Bij deze toets hebben we de commissie onder meer weten te overtuigen met resultaten van een

opleiding, die in het vervolg een hbo-bachelor is. Schenk: “Je zou verwachten dat de studenten die in de zomer van 2020 zijn begonnen, over vier jaar de eerste studenten met een hbo-bachelor-

Ex-penningmeester Bertus Niezing

Bertus Niezing (68) zette in 2012 een punt achter zijn tandprothetische praktijk in Zwolle. Tot 2018 ging hij met het vak door in zijn woning te Blokzijl. In het begin van de jaren negentig was Niezing penningmeester van de ONT.

“Soms kan het goed zijn als je op niemand kunt terugvallen en je gedwongen bent zelf oplossingen te bedenken. Ik denk dat deze situatie van de tandprothetici in de jaren zeventig en tachtig de kwaliteit van ons werk eerder goed dan kwaad heeft gedaan.”

Wat is veranderd in de tandprothetische praktijk?

“Dat de samenwerking met de tandartsen is verbeterd. Lange tijd was er überhaupt geen sprake van samenwerking. De tandprotheticus was geen wettelijk erkend beroep; we konden ons alleen wenden tot een andere tandprotheticus als we er niet uitkwamen met een werkstuk. Een tandarts zou niet met je meedenken. Vanwege de geest van die tijd was mijn uitgangspunt: elke prothese die ik maak, moet goed zijn, want ik wil koste wat het kost voorkomen dat de cliënt naar een tandarts gaat. Of iemand nu één of tien keer bij me moest terugkomen, ik zorgde ervoor dat die prothese in orde kwam. Gaandeweg is de relatie tussen de tandartsen en

tandprothetici verbeterd en later kon je een cliënt doorsturen naar het Centrum voor Tandheelkunde in Bijzondere Gevallen.”

Wat is veranderd in het penningmeesterschap?

“Begin jaren negentig werkte ik nog niet met een computer. Ik kreeg bijvoorbeeld een rekening voor de ONT toegestuurd, plaatste mijn handtekening en deed een envelop in de brievenbus.”

Wat is veranderd in de samenwerking binnen de mondzorg?

“In de jaren tachtig werd de tandprotheticus binnen de mondzorg beschouwd als een beunhaas. We hadden geen erkende status, dus hoorden we er niet bij. Contact met kaakchirurgen hadden we bijvoorbeeld niet. Op een gegeven moment kreeg ik een proces aan mijn broek: zestien tandartsen uit de regio Zwolle stelden dat ik illegale werkzaamheden verrichtte en dat mijn praktijk moest worden gesloten. Ik verloor

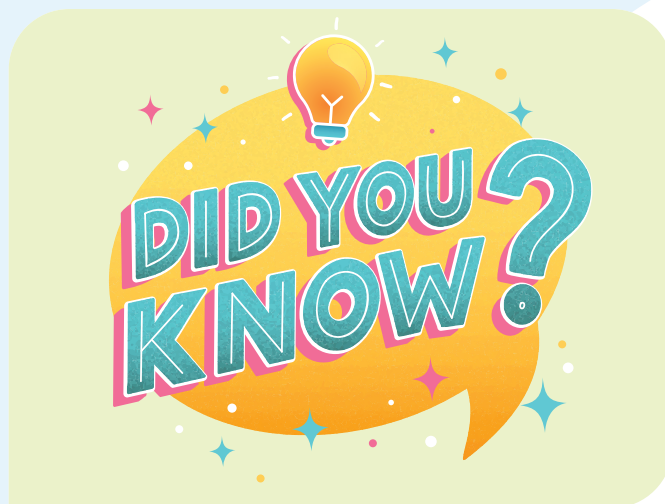
die zaak voor de rechtbank in Zwolle, maar tijdens het hoger beroep in Arnhem werd ik in het gelijk gesteld. Vlak voordat de zaak voorkwam bij de Hoge Raad, besloot de Tweede Kamer de tandprotheticus een wettelijk erkend beroep was. Daarmee was de zaak beklonken.”



De grote 1975-quiz

Een dag nadat de laatste aflevering van Swiebertje werd uitgezonden, zag de ONT het levenslicht. En in de week volgend op de oprichting van onze beroepsorganisatie kwam een eind aan de Vietnamoorlog. Maar wat gebeurde er nog meer in dit heugelijke jaar? Test je kennis met de grote 1975-quiz.

1. Wie was de premier van ons land?
2. Nederland won het Eurovisiesongfestival. Wat is de naam van de band en het nummer?
3. Veel automobilisten hadden de smoor in over een nieuwe verplichting. Welke?
4. Een land binnen het Koninkrijksverband werd onafhankelijk van Nederland. Welk?
5. Paul Allen en een huidige miljardair en filantroop richtten in Amerika een softwarebedrijf op. Wat is de naam van de andere oprichter en hoe heet het bedrijf?
6. Wie won de Tour de France?
7. Een groep Zuid-Molukse jongeren kaapte een trein. Bij welk Drents dorp gebeurde dit?
8. De jeugdbladen Sjors en Pep gingen samen. Onder welke naam?
9. Een Nederlandse prinses vroeg voor haar huwelijk geen toestemming aan de Staten-Generaal. Daardoor werd ze uitgesloten van erfopvolging en was ze vanaf haar trouwdag geen lid meer van het Koninklijk Huis. Hoe heette deze prinses?
10. Een beroemd Nederlands kunstwerk werd met een zakmes bekrast. Welk?
11. Engeland staat niet bekend om zijn geweldige keuken. Toch werd in dit land iemand geboren die het zou brengen tot wereldberoemde chef-kok. Wie?
12. De Britse rockband Queen scoorde een hit die een legendarische status zou krijgen en anno 2020 nog altijd historische lijsten domineert. Wat is de naam?
13. Wie was de president van de Verenigde Staten?
14. Wie won het landkampioenschap in de Nederlandse eredivisie?
15. Een film van Paul Verhoeven trok ruim 1,8 miljoen Nederlanders naar de bioscoop. Wat is de titel?
16. Welke Russische dissident en strijder voor mensenrechten won de Nobelprijs voor de Vrede?
17. De toenmalige AVRO zond een proefaflevering uit van een tv-programma over misdaad dat tot op de dag van vandaag is te zien. Wat is de naam?
18. Hoeveel inwoners telde Nederland?
19. Wat was de populairste meisjes- en jongensnaam?
20. Welke auto werd het meest verkocht?



De antwoorden

1. Joop den Uyl
2. Tech-111 met Ding-a-dong
3. De autogordel
4. Sunnime
5. Bill Gates en Microsoft
6. Bernard Thévenet
7. Wisler
8. Eppo
9. Prinses Christina
10. De Nachtwacht
11. Jamie Oliver
12. Bohemian Rhapsody
13. Ronald Reagan
14. PSV
15. Keefje Trippel
16. Andrej Sacharov
17. Opspooring gezocht
18. 13,6 miljoen
19. Maria en Johannes
20. Chrysler (25,470 keer)

Doel: waardevast diploma

Iemands beroep bepaalt voor een groot deel zijn identiteit en eigenwaarde. Logisch dus dat menige migrant probeert zijn oude metier op te pakken in zijn nieuwe land. Voor zorgverleners is er de door de overheid ingestelde Commissie Buitenslands Gediplomeerden Volksgezondheid (CBGV). Deze beoordeelt of de gevolgde opleiding qua inhoud en niveau gelijkwaardig is aan een in Nederland gevolgde opleiding. Dat gebeurt voor artsen, verpleegkundigen en alle andere beroepen in de zorg. Voor tandprotheticus is er dus ook zo'n commissie.

Heel soms – gemiddeld nog niet één keer per jaar – krijgen Jörn Varwijk en Luuk Kloppers een melding: iemand met een buitenlandse opleiding wil tandprotheticus worden. Net als de andere leden van de CBGV bestuderen ze vervolgens in een beveiligd portaal de vertaalde informatie over de opleiding en komen ze later met z'n allen voor overleg bijeen in het centrum van Utrecht om onder leiding van voorzitter Bauke Leijenaar en secretaris mr. drs. Wim Davidse van het CIBG te komen tot een conceptbesluit dat uiteindelijk door de minister van VWS wordt genomen.

Kloppers: "Tijdens de bijeenkomst vinken we een lijst af: kan de opleiding op een aantal punten wel of niet de vergelijking met de Nederlandse opleiding doorstaan?" Varwijk: "Soms is de aanvrager zelf ook uitgenodigd. Bijvoorbeeld als wij specifieke vragen hebben. Aan het eind van het overleg hakken we de knoop door." Kloppers: "De conclusie kan zijn dat iemand nog niet aan een aantal Nederlandse eisen voldoet en dat hij hieraan kan gaan werken tijdens een stage bij een tandprotheticus. De CBGV dient de aanvrager een route aan te



Uitdaging

Varwijk, in het verleden 4,5 jaar lid en kortstondig voorzitter van het ONT-bestuur, heeft een tandprothetische praktijk in Oldenzaal en Enschede. Kloppers is eigenaar van een praktijk in Hengelo. Hij zegt: "Het doel van de CBGV is dat het diploma van tandprotheticus zijn waarde behoudt. Het is niet wenselijk dat iemand uit het buitenland automatisch dit diploma krijgt." Varwijk vult aan: "We staan hierbij best voor een uitdaging. Een arts of tandarts met een

tandprotheticus niet en bestaat er geen wettelijk erkend diploma. In de praktijk zien we dan ook dat de meeste aanvragers tandtechnicus waren in het land van herkomst. Voor behandelingen en alle daarbij komende zaken zijn ze niet opgeleid." Kloppers: "Naar aanvragers uit de Europese Unie wordt overigens met een minder kritische blik gekeken dan naar ander aanvragers, omdat de Europese normen een stuk gelijkwaardiger zijn en er een standaard voor geldt. Buiten Europa is dat niet altijd het geval."

Kan immigrant zonder tandprothetische opleiding toetreden tot onze beroepsgroep?

bieden om binnen twee jaar alsnog aan de eisen te kunnen voldoen en zo uiteindelijk aan de slag te kunnen als zelfstandig tandprotheticus. Er dient een alternatief traject te zijn om het diploma uit eigen land gelijk te trekken met de kwalificaties die horen bij ons diploma van tandprotheticus."

buitenslands diploma zal normaal gesproken al over veel kennis en vaardigheden beschikken die een Nederlandse arts of tandarts ook heeft meegekregen tijdens de opleiding. Maar tandprotheticus zijn als beroepsgroep een beetje een buitenbeentje: in veel landen kent men het beroep

Andere leden

De CBGV bestaat verder uit de ONT-leden Bart Kerdijk, Fred van der Linde en Tim Rolink, ONT-voorzitter Marnix de Romph, manager opleiding tandprothetiek Hogeschool Utrecht Annette Schenk en drie ambtenaren van het ministerie van VWS. De CBGV is onderdeel van het Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg (CIBG) dat op haar beurt onderdeel is van VWS.

Ex-penningmeester Fred Stet

Fred Stet (65) stopte zeven jaar geleden als tandprotheticus. Hij had een praktijk in Castricum. Al eerder had hij afstand gedaan van de zaak die hij met Ronald Leeseman leidde in Alkmaar. Van 2003 tot 2006 was hij penningmeester van de ONT.

“Tegenwoordig ben ik een soort bouwvakker. Na mijn afscheid als tandprotheticus wilde ik actief blijven. Ik begon klussen te doen in een aantal van mijn panden en dat is inmiddels een uit de hand gelopen hobby. Het werk varieert van timmerwerk tot architectuur, van metselen tot vergunningen aanvragen en van deuren maken tot ramen vervaardigen. Op het moment van dit interview zitten mijn handen onder het gips van het stukadoren. Ik ga zo weer verder.”

Wat is veranderd in de tandprothetische praktijk?

“In mijn jaren als tandprotheticus heb ik de opkomst van implantaat-gedragen protheses als grootste verandering ervaren.

Dat ging opeens in een sneltreinvaart. Tot die tijd hadden we geen goede oplossing voor de loszittende onderprothese. Nu kregen we een prima optie.”

Wat is veranderd in het penningmeesterschap?

“Ik was al actief voor de ONT toen de toenmalige voorzitter Eric Engelbrecht mij benaderde voor het penningmeesterschap. Ik werkte binnen de opleiding en was regiovoorzitter Noord- Holland. Het leek me ook boeiend om als penningmeester het budget van de vereniging te bewaken. Mijn filosofie als penningmeester was: de club goed draaiende houden met de bestaande middelen. Meteen aan het begin werd een beroep gedaan op mijn

improvisatievermogen. Ik had nog maar net de functie aanvaard, toen na een juridisch geschil bleek dat de advocaatkosten twee tot drie keer zo hoog waren als het bestuur had ingecalculerd. Met die boodschap meldde ik me voor het eerst als penningmeester op de ledenvergadering... Omdat het proces doorliep naar het volgende jaar, konden we het bedrag meenemen in de volgende begroting.”

Wat is veranderd in de samenwerking binnen de mondzorg?

“Jarenlang hebben wij met tandartsen moeten concurreren. We moesten dat doen op basis van kwaliteit en niet op basis van prijs, want het werk van de tandprotheticus zat niet in de basisverzekering. De cliënt moest het zelf betalen. Het was een grote verandering dat in de tweede helft van de jaren negentig het werk van de tandprotheticus in het Ziekenfonds kwam (en na de afschaffing daarvan in 2006 in het basispakket, red.). We werden serieus genomen door zorgverzekeraars. In de loop der tijd zijn ook tandartsen anders naar ons gaan kijken. Er was minder broodnijd. En sinds tandprothetiek geen standaardonderdeel meer is van de tandheelkundige opleiding, vinden veel tandartsen het logisch dat een gebitsprothese wordt vervaardigd door een tandprotheticus.

Vroeger zou het ook ondenkbaar zijn geweest dat de beroepsverenigingen van tandartsen met de koepelorganisaties van tandprothetici en mondhygiënisten schouder aan schouder zouden staan om de mondzorg in goede banen te leiden. Ik ben blij dat het besef is gegroeid dat je het met z'n allen moet doen. En als ik als oudgediende nog iets mag toevoegen voor de jongere generaties tandprothetici: realiseer je dat onze huidige positie in de mondzorg lange tijd niet vanzelfsprekend was en dat de oprichters van de ONT zelfs eigen middelen hebben aangewend om de beroepsgroep op te zetten en vooruit te helpen.”



'Uiterst plezierige en leerzame samenwerking'

Een tandarts die de award ontvangt van de Organisatie van Nederlandse Tandprotheticici. Die gebeurtenis, in 2009, was niet zo merkwaardig als het op het eerste gezicht misschien lijkt. Rien van Waas heeft sinds medio jaren negentig consequent de specifieke kwaliteiten van de tandprotheticus onder de aandacht gebracht en ook gepleit voor de erkenning van onze opleiding.

"Haal de tandprothetiek weg uit het competentieprofiel van de tandarts en breng het volledig onder bij de tandprotheticus."

Die uitspraak deed Rien van Waas begin 2009 bij zijn afscheid als hoogleraar Orale Functieleer binnen het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA). Bijna twaalf jaar later constateert hij dat weliswaar formeel geen gevolg is gegeven aan zijn oproep, maar dat in de praktijk nog maar weinig tandartsen zich bekwamen in de vervaardiging van de volledige gebitsprothese.

"Binnen de mondzorg is het een niche die uitstekend is opgepakt door de tandprotheticus", zegt de 74-jarige.

"Persoonlijk denk ik dat de tandprotheticus zich ook steeds meer ontwikkelt als dé specialist op het vlak van implantaat gedragen overkappingsprotheses en partiële protheses. Bij die laatste categorie heb je het zowel over plaat- als over frameprotheses. Mijn advies aan tandprotheticici is wél dat zij zich (nog) meer kennis over de frameprothese eigen maken, met name het ontwerpen ervan."

Geweldige contacten

Van Waas werkte sinds de jaren zeventig op de afdeling Prothetische Tandheelkunde van achtereenvolgens drie universitair medische centra, in Utrecht, Nijmegen en Amsterdam. Kort na zijn aanstelling in Amsterdam, in 1995, besloot hij contact te leggen met ONT-bestuursleden en andere tandprotheticici. Hij zegt: "In de jaren zeventig en tachtig was het not done om je als tandarts te bemoeien met tandprotheticici. Dat was onderdeel van de cultuur binnen de tandheelkunde en zeker ook binnen de universitaire centra. Ik kan me nog herinneren dat niet bepaald enthousiast werd gereageerd op de wettelijke erkenning van tandprotheticici in 1989. Toen ik hoogleraar werd, wilde ik het anders aanpakken. Dat leek me logisch omdat tandprotheticici zich evenals tandartsen richten op tandprothetiek. Ik moet zeggen dat de toenadering tot geweldige contacten

heeft geleid, en leerzaam voor beide partijen."

Prachtige discussie

De emeritus hoogleraar licht twee initiatieven uit. Allereerst de tweedaagse cursus die hij aan de ACTA verzorgde op het gebied van implantaat gedragen protheses en van partiële protheses. In de jaren negentig kwamen deze voorzieningen in het vizier van de tandprotheticus, maar patiënten die voor deze voorzieningen naar de tandprotheticus gingen, kregen de behandeling niet vergoed door de verzekeraar. Overleg tussen het ONT-bestuur en verzekeraars waarbij Van Waas aanwezig was, bracht daar verandering in: als een tandprotheticus deze tweedaagse ACTA-cursus zou volgen, werd de behandeling wél vergoed. Zo leerde hij in korte tijd bijna alle tandprotheticici kennen. Hij vervolgt: "De cursus had vanaf het begin een uiterst interactief karakter, want vóór mij zat een groep mensen met al veel ervaringskennis. Als bijvoorbeeld op een cursusdag een onderwerp aan bod was gekomen en iedereen er daarna zijn gedachten over had laten gaan en het in de praktijk had uitgeprobeerd, ontstond aan het begin van de volgende cursusdag meteen een prachtige discussie. Ik zei weleens gekscherend: 'Ik kan wel weer vertrekken, geloof ik, want jullie kunnen uitstekend van elkaar leren'. Aan het eind van iedere cursusdag noteerde ik trouwens altijd de zaken die ik dit dag geleerd had en dat was altijd van alles. Ik zei weleens: 'Als mijn cursus zo mooi is, komt dat omdat jullie voorgangers me zoveel feedback hebben gegeven.'"

Hij vervolgt: "Ik heb ook altijd genoten van 'De Protheseacademie', die ik meer dan vijftien jaar heb gegeven. Dat was een achtdaagse cursus waarin alle denkbare onderwerpen die met de vervaardiging van een prothese te maken hebben aan de orde kwamen. In de laatste jaren waren dat dus



ook de mogelijkheden van digitalisering binnen de tandprothetiek. De verhouding tussen tandartsen en tandprotheticici was in de cursus vaak fifty-fifty. De kruisbestuiving was fantastisch. De beroepsgroepen konden leren van elkaar. Het is altijd interessant om je te laten verrassen door de zienswijze van een ander. Eind vorig jaar ben ik gestopt met De Protheseacademie. Je moet een keer met pensioen, toch?"

HBO-status

Net als ieder ander die waarde hecht aan de rol van de tandprotheticus, was Van Waas een gelukkig mens toen vorig jaar de opleiding de hbo-bachelor-status kreeg. Hij had een extra reden: Van Waas was jarenlang voorzitter van de beroepenvelddcommissie van de opleiding Tandprothetiek aan de Hogeschool in Utrecht. Deze ijverde voor deze stap en adviseerde de opleiding over dit thema. "Waarom ik me hiervoor heb ingespannen? Omdat ik het belachelijk vond dat het beroep van tandprotheticus wél erkend was, maar dat de opleiding niet werd verzorgd en gefinancierd door de overheid; het hbo-niveau was, wat mij betreft, vanzelfsprekend."

Minder tandeloos

Hoe ziet Van Waas de toekomst van de tandprothetici? "Zoals eerder gezegd, leveren tandprothetici uitstekend werk in een niche binnen de mondzorg. Wel moeten we ons realiseren dat die niche in de toekomst kleiner zal worden. Begin jaren zeventig was in ons land de helft van de 40-jarigen tandeloos. Dat is allang niet meer zo. Tegenwoordig hoeven mensen niet meer tandeloos te worden. Op den duur zullen dus minder tandprothetici nodig zijn, tenzij zij het werk als dé specialist op het vlak van implantaat gedragen overkappingsprothesen en partiële prothesen volledig weten uit te buiten en misschien zelfs wat uit te breiden."

Awards

Rien van Waas maakt deel uit van een select gezelschap: slechts tien personen hebben de award van de ONT ontvangen. Dat zijn: J.H. Jansen (1991 - tandprotheticus en oud-bestuurslid), P. Brouwer (1992 - tandprotheticus en oud-voorzitter), F. Borgman (1992 - lid tweede kamer CDA), mr. J.M. Beer (1992 - advocaat), M.D. Hage (1992 - inspecteur Volksgezondheid Algemene Dienst Afdeling Tandheelkunde), F. Docter (1997 - tandprotheticus en oud-bestuurslid). Na Van Waas werd de prijs nog driemaal uitgereikt.

In 2013 kreeg Roel David de onderscheiding. De tandprotheticus van het eerste uur dankte de award onder meer aan het feit dat hij symbool stond voor de beroepsgroep en de saamhorigheid die de ONT heeft gekenmerkt sinds het eerste uur. Zo miste hij in al die jaren geen enkele algemene ledenvergadering.

In 2015 ontving Herman Willems de prijs. Hij nam talloze initiatieven binnen de tandprothetiek. Onder meer als docent van de opleiding maar ook als directeur van Multident BV.

Twee jaar later werd Morgan Bosma in het zonnetje gezet bij zijn afscheid als manager van de opleiding tandprothetiek. Bosma heeft zich zes jaar lang buitengewoon ingezet voor de beroepsgroep en haar opleiding. Onder zijn leiding zijn 99 tandprothetici afgestudeerd. Nog een bijzonder feit: in 1990 ontving de Finse Organisatie van Tandprothetici de allereerste ONT-award.



Niek Brink (67) was in 1979 met zijn 26 jaar de op een na jongste gediplomeerde tandprotheticus.

In 2019 nam hij afscheid van zijn praktijk in Leeuwarden. Brink was medio jaren tachtig penningmeester van de ONT.

Ex-penningmeester Niek Brink

"Toen ik in 1982 mijn praktijk

opende, ben ik me keurig gaan voorstellen bij de regiovoorzitter van de tandartsen in Leeuwarden. Ik belde aan en vertelde wat mijn plannen waren. Zijn reactie: Jij gaat grote problemen krijgen. Ik heb er gelukkig nooit iets van gemerkt. Met de tandartsen buiten Leeuwarden had ik meteen een goede relatie, de verstandhouding met hun collega's in de stad was niet veel later ook prima."

Wat is veranderd in de tandprothetische praktijk?

"Onze status. In de jaren zestig en zeventig werden tandprothetici niet erkend en was het dus feitelijk strafbaar wat we deden. In theorie kon je een boete krijgen van 25.000 gulden. Die is nooit uitgedeeld; ik had wel een collega die een keer 75 gulden boete heeft gekregen. Een belangrijke verandering is de toename van het aantal tandprothetici. In het begin was de groep klein. Ik had afstudeernummer 89; die 88 anderen kende ik vrijwel allemaal persoonlijk. Als je advies of ondersteuning nodig had, belde je een collega. We waren een hecht en

weerbaar gezelschap. We betaalden jaarlijks niet alleen 600 gulden ledencontributie, maar ook 600 gulden voor het zogeheten strijdfonds. Dat was in het leven geroepen om de juridische erkenning van de beroepsgroep voor elkaar te krijgen. Vakinhoudelijk betekende de komst van implantologie een belangrijke verandering. Tot dat moment konden we mensen met een loszittende onderprothese alleen helpen door een zachte basis aan te brengen in de prothese, maar dat was lang zo effectief niet als een implantaat-gedragen prothese. Ik was er vroeg bij en begon al in de jaren negentig met deze nieuwe tak van sport. Illustratief voor de gegroeide status van de tandprotheticus is dat een tandarts mij dit werk heeft geleerd. De verhoudingen waren al veel beter."

Wat is veranderd in het penningmeesterschap?

"In mijn tijd stelde ONT-voorzitter Johan van der Linden voor dat de boekhouding van de ONT voortaan zou worden gecontroleerd en ondertekend door een accountant. Dat heb ik vervolgens geregeld. In die tijd betekende dat verdere professionalisering van de ONT."

Wat is veranderd in de samenwerking binnen de mondzorg?

"De band met de tandarts is enorm verbeterd. In de beginjaren waren we paria's, nu partners. Al vóór de erkenning vroeg een tandarts me te kijken naar een cliënt waar hij niet uitkwam. Mijn werk was naar tevredenheid, waarna die tandarts en ook collega's meer cliënten naar me doorstuurden. En als ik op mijn beurt dacht dat beter een tandarts in actie kon komen, bijvoorbeeld wanneer iemand nog genoeg elementen in de mond had voor een brug of frame, bracht ik de cliënt in contact met de tandarts. Als je elkaar vertrouwt en goed samenwerkt, durf je je transparant en kwetsbaar op te stellen. Ik heb bijvoorbeeld regelmatig mensen doorgestuurd naar de afdeling bijzondere tandheelkunde in het plaatselijke ziekenhuis. De tandartsen en kaakchirurgen kregen dan ook het volledige patiëntdossier mee dat ik had opgebouwd, inclusief de moeilijkheden waarvoor ik geen oplossing kon bieden. Dat is gewaardeerd. Na mijn afscheid heeft de afdeling bijzondere tandheelkunde tandprothetici uit de omgeving uitgenodigd om de samenwerking tussen de beroepsgroepen voort te zetten en uit te breiden."

'Na- en bijscholing in de toekomst'

Hoe komt de structuur voor na- en bijscholingen eruit te zien? In de beantwoording van die vraag wordt veel energie gestoken nu de opleiding tot tandprotheticus sinds afgelopen zomer de hbo-bachelor-status heeft. De ONT heeft de Stichting Nederlands Tandprothetisch Instituut (SNTI) nieuw leven ingeblazen met als doel zich over dit onderwerp te buigen.

Ze kunnen worden beschouwd als de aartsvaders van de tandprothetiek buiten de tandartspraktijk: de vijf tandtechnici die in 1969 besloten een opleiding tot tandprotheticus op te zetten. De heren Fontein, Jongepier, Molenwijk, Verberkt en Bruggink brachten deze onder in de Stichting Nederlands Tandprothetisch Instituut. Iedere tandprotheticus die tot 2001 zijn opleiding heeft gevolgd, deed dat binnen deze SNTI. Latere collega's bekwamen zich binnen de Hogeschool Utrecht. "Sinds 2001 is de SNTI steeds meer een slapend orgaan geworden", zegt SNTI-bestuurslid Toine van Werkhoven. "Ze verzorgde niet langer de opleiding en organiseerde soms nog wel na- en bijscholing, maar dat laatste onderdeel is vooral op het bordje van de Stichting Themadagen en de KRTP-commissie komen te liggen."

onderdeel van de ONT, wijdt zich hieraan. Ralph van der Reijden was vijftien jaar verbonden aan de opleiding, als docent en in het management van de opleiding. Hij denkt nu met het SNTI-bestuur mee over de nieuwe structuur. De Rotterdamse tandprotheticus zegt: "Elk (para)medisch beroep heeft een puntensysteem voor de na- en bijscholing. Wij hebben zoals bekend het KwaliteitsRegister TandProthetici (KRTP), het onafhankelijke, openbare kwaliteitsregister van praktiserende tandprothetici in Nederland. In de nieuwe situatie komt de lat hoger te liggen dan met de KRTP."

Beste route

De eerste stap is gezet in het najaar. Van der Reijden: "We hebben een externe deskundige in de arm genomen die de



al dan niet punten van de KRTP-commissie. In het nieuwe systeem zal je na een cursus een klein examen moeten afleggen; anders heeft de cursus geen waarde."

Van Werkhoven: "Verder zal een officiële en onafhankelijke instantie beoordelen of de aangeboden cursussen en scholingen hbo-waardig zijn. Tot het eind van het jaar verricht de externe kracht onderzoek naar deze onderwerpen. Wat hebben we nodig? Wat is de beste route om ons doel te bereiken? In 2021 moet de na- en bijscholingsstructuur worden opgezet, zodat die vanaf 2022 prima aansluit bij het niveau van de hbo-bachelor-opleiding."

'We moeten straks aansluiten op het niveau van de collega's met een hbo-bachelor-diploma'

Hoge eisen

Inmiddels is de SNTI weer actief. De reden: de opleiding tot tandprotheticus heeft sinds medio 2020 de hbo-bachelor-status en daarbij horen hoge eisen op het vlak van na- en bijscholing voor gediplomeerden. Zodra in 2022 de eerste tandprothetici over het nieuwe diploma beschikken, moet hiervoor een structuur zijn opgezet. De SNTI,

zaken in onderwijskundig opzicht op poten gaat zetten. De na- en bijscholing moet aansluiten bij wat de Hogeschool Utrecht doet en gaat doen. In de huidige situatie volg je bijvoorbeeld een cursus en krijg je daarna



Samengevat

- Net als andere beroepsgroepen in de zorg dienen tandprothetici een leven lang te leren. Het is belangrijk dat een professional zijn kennis bij- en onderhoudt.
- Om dit te bereiken, volgen we elk jaar cursussen, bezoeken we congressen et cetera.
- Deze activiteiten leveren punten op: KRTP-punten. Voor herregistratie per 1 januari 2022 moeten tandprothetici 220 KRTP-punten hebben behaald, in ten minste vier van de 7 CanMedsrollen (competentiegebieden).
- Ralph van der Reijden: "Het onderdeel van cursussen volgen en de daaropvolgende beoordeling door de KRTP-commissie is nog wat vrijblijvend. In de komende periode werkt de SNTI aan professionalisering van de na- en bijscholing; die moet straks hbo-waardig zijn."
- Toine van Werkhoven: "Ook in de nieuwe structuur zijn we verplicht per jaar een aantal punten te halen. Maar als een tandprotheticus straks een nascholing gaat volgen, beoordeelt een externe commissie of die aan het juiste niveau voldoet. We zien nu ook al dat zorgverzekeraars steeds meer eisen dat je ingeschreven staat in een nascholingsregister en voldoet aan je nascholingsverplichtingen."

De ONT in beeld

De Organisatie van Nederlandse Tandprothetici is een bloeiende vereniging met veel leden. Hieronder staat een overzicht van de leden die zich via verschillende commissies en rollen inzetten voor de beroepsgroep. Op dit moment telt de vereniging 557 leden. Die zijn als volgt verdeeld: 439 leden (waarvan 28 leden in loondienst en 4 ereleden), 19 pensioenleden en 99 studentleden.

ONT-bestuur

Tim Rolink – vice-voorzitter
Marnix de Romph – voorzitter
Rob van Straten – vice-voorzitter
Youri de Visser – penningmeester

ONT-bureau

Jeanette Berkman – secretariaat
Kim Weenink – secretariaat
Frederik Vogelzang – directeur

KRTP-commissie

Petricia van Ansem
Maurice Durinck
Wojtek Remski

Klachtencommissie

William Haertlein
Ferry Theil
Youri de Visser (coördinator)
Rene van Wissen

Kascontrolecommissie

Jeanette Michels Jansen
Ronald van der Laan

Commissie van Geschillen

Lex Mooij (onafhankelijk voorzitter)
Ron Oster
Benny Ridder (reserve)
Fred Stet

PR-commissie

Rick Veringmeier
Edwin van der Male
Joep van Engelen
Luko van 't Hoenderdaal
Laura van Engelen
Tessa van Pinxteren
Matthijs van der Reijden

Commissie Buitenslands Gediplomeerden Volksgezondheid

Bart Kerdijk (reserve namens SNTI)
Luuk Kloppers
Tim Rolink (reserve namens ONT)
Marnix de Romph
Jörn Varwijk

ONT-academy kernploeg

Petra Bus
Renate Kienen
Ava Mahmoud
Marja Marskamp
Jeannet Michels Jansen
Tessa van Pinxteren
Iris Verwaaijen
Margreet Visser
Tanja van Woerkom
Maurice van Hoften
Luuk Kloppers
Vinnie van der Linden
Rob van de Pol
Matthijs van der Reijden
Michiel Roebroek
Frank Smeets
Mark Veenstra
Jeroen de Vries

ONT-academy tweede schil

Eric Engelbrecht
Frans Kauwenberg
Bart Kerdijk
Fred van der Linde
Ron Oster
Ferry Theil
Rick Veringmeier
Jaap de Vries
Freek Zieck



De vereniging heeft een rijke geschiedenis. Op de website van de ONT is een eregalerij ingericht. Hier worden de ereleden vermeld en verder de ontvangers van de ONT-Award, de dragers van de gouden ONT-draagspeld, de Sterkenburgers en de winnaars van de Jan Molenwijkprijs. Het overzicht is te vinden op: <https://www.ont.nl/de-organisatie/eregalerij>

Erkend en gerespecteerd

“Het was overweldigend, te vergelijken met een bruiloft. We hebben het die dag uitbundig gevierd en de ONT heeft niet lang daarna een groot feest gehouden.” Dit vertelt Leo Mertens, medeoprichter van onze vereniging, in het boek bij het 30-jarig jubileum van de ONT. Hij blikt daarin terug op de dag, 23 mei 1989, waarop ook de Eerste Kamer instemde met het wetsvoorstel dat de gebitsprothese niet was voorbehouden aan tandartsen. Tandprotheticci mochten voortaan ook officieel protheses aanmeten, passen en plaatsen bij edentate patiënten.

Wie anno 2020 door het boek bladert, kan zich nog altijd goed de vreugde voorstellen waarmee de erkenning destijds is begroet. Het werk staat bol van termen als strijd, gevochten, overtuiging en wilskracht. Een foto uit 1980 toont in witte jassen gehulde tandprotheticci tijdens een demonstratie op het Binnenhof. Vrijwel allemaal dragen ze een spandoek. Op een daarvan staat ‘Patiënt is koning, erkenning als beloning’. De ONT begon in die tijd een lobby om Kamerleden te overtuigen van de noodzaak het beroep van tandprotheticus te erkennen. Tonnes Lameijer vertelt in het jubileumboek hoe tandprotheticci zoal hun kwaliteiten ten opzichte van tandartsen probeerden te belichten: “Het was zaak om politici aan te klampen met slechte ervaringen op het gebied van tandprotheses.”

Tandmeesters

Al in de prehistorie begonnen mensen verloren gegane kiezen of tanden te vervangen. Dat had een esthetische functie, bijvoorbeeld de vervanging van een voortand. Omdat de nieuwe tanden en kiezen van was waren, zijn ze vergaan. De

oudste gevonden kunststanden stammen ongeveer uit 2000 voor Christus.

In ons land mochten vanaf 1861 niet alleen tandartsen gebitsprotheses inbrengen, maar kregen ook tandtechnici dit recht. Lange tijd zijn zij overigens ‘tandmeesters’ genoemd. In 1957 werd de situatie teruggedraaid: tandartsen kregen de exclusieve bevoegdheid van tandheelkunde, zodat tandtechnici weer buitenspel kwamen te staan als zelfstandige beroepsgroep. Zij mochten alleen nog werken in opdracht van de tandarts.

Hiermee is de kiem gelegd voor de strijd die uiteindelijk heeft geleid tot de tandprotheticus en de ONT. Sommige tandtechnici legden zich niet neer bij de bestaande omstandigheden en bleven gebitsprotheses repareren en vervaardigen wanneer patiënten daarom vroegen. Een groepje zette in de jaren zestig zelfs een

‘Wet uitdagen’

Johan van der Linden, in die tijd voorzitter van de ONT, heeft later over deze periode gezegd: “Als je iets wilt bereiken, moet je weleens de wet uitdagen. Onze beroepsgroep was in de jaren tachtig nog niet erkend door de overheid. Wat wij deden, protheses maken zonder erkend te zijn, werd beschouwd als een misdrijf. Het was voorbehouden aan tandartsen en artsen. Door het te blijven doen, kwamen we op een gegeven moment in de sfeer van gedogen terecht en volgde uiteindelijk de officiële status en gingen tandprotheticci in 1989 vallen onder de Wet BIG. De ONT heeft daar keihard voor geknokt.”

Van der Linden vertelde ook: “Ik zeg soms nog dat we in die jaren beter een tentje op het Binnenhof hadden kunnen neerzetten. Bijna wekelijks waren we daar te vinden om

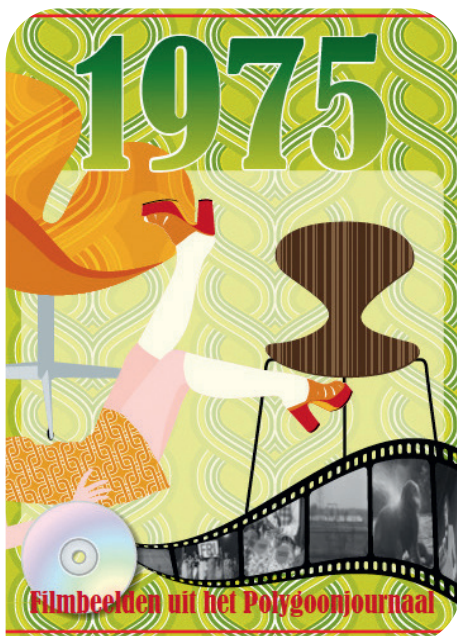
‘De rode draad is de professionalisering van tandprotheticci en de acceptatie en erkenning door de buitenwereld’

opleiding op: de Stichting Nederlands Tandprothetisch Instituut (SNTI). De pioniers stelden dat gespecialiseerde tandtechnici uitstekend een goede, op maat gesneden prothese konden aanmeten als zij in de mond mochten werken en dus direct contact met de patiënt hadden. Daarmee introduceerden zij in feite een nieuw beroep: specialisten op het gebied van gebitsprotheses. Deze ontwikkeling zou in 1980 uitmonden in het voornemen van de Tweede Kamer om een wettelijke regeling te realiseren voor het beroep van tandprotheticus. Daarmee zou voor het eerst een officieel onderscheid worden gemaakt tussen de tandtechnicus, die geen relatie had met de patiënt, en de tandprotheticus, voor wie dat wél gold. Negen jaar later zou het pleit eindelijk worden beslecht en kon de vlag uit bij tandprothetisch Nederland.

het parlement en ambtenaren te overtuigen van ons gelijk. En als ik zeg ‘we’, bedoel ik collega Jan Jansen en onze toenmalige jurist mr. John Beer Mede door hun visie en inbreng is de tandprotheticus voorzien van de wettelijke status waarop verder gebouwd kon worden.” Beiden ontvingen voor hun inspanningen de ONT-award.

Krachten bundelen

Bij een beroepsgroep hoort een beroepsvereniging. Nadat in 1972 de eerste lichting was afgezwaid aan de SNTI, besloot de gideonsbende een eigen organisatie op te zetten: de Organisatie voor Nederlandse Tandprotheticci en Tandtechnisch Laboratoriumhouders (ONTTL). De groep laboratoriumhoudende tandtechnici was gering, dus volgde het





besluit de naam te veranderen. Zo werd op 26 april 1975 onze beroepsvereniging geboren: de Organisatie van Nederlandse Tandprothetici (ONT). Hierbinnen zouden tandprothetici de rechten bundelen om te strijden voor de wettelijke erkenning van het beroep.

Volwaardige partner

Bij het 35-jarig bestaan van de ONT werd de ontwikkeling van de beroepsgroep beschreven in Dental Revu. Een citaat uit 2010: "Van een handjevol pioniers dat had ervaren dat klanten vaak niet tevreden waren over het werk van hun tandarts tot beroepsgroep die wettelijk erkend is. Van veelal uit de tandtechniek voortgekomen baanbrekers die met de nek werden aangekeken door overheid, verzekeraars en tandartsen tot volwaardige partner in de eerstelijns mondzorg. Er is nogal wat bereikt sinds de ONT halverwege jaren zeventig werd opgericht.

"We waren voortdurend bezig aan te tonen dat wij meer kwaliteit konden bieden dan tandartsen"

De toenmalige voorzitter Ralph Adolfsen lichtte toe: 'De rode draad in die 35 jaar is de professionalisering van tandprothetici en, daarmee gepaard gaand, de acceptatie en erkenning van onze beroepsgroep door de buitenwereld. Tijdens mijn voorzitterschap kreeg je bijvoorbeeld in 2007 de Wet marktordening gezondheidszorg. Voor de wet maakte het niet meer uit, of tandprothetiek wordt verzorgd door een tandarts of een tandprotheticus. Bij

verzekeraars gingen tandprothetici over op dezelfde tarieven en coderingslijsten als tandartsen."

Saamhorigheid

Jan Molenwijk, Henk Verkerk en Pieter Brouwer, inmiddels allen overleden, waren de eerste ONT-voorzitters. Adolfsen benadrukte in 2010: "Hoezeer alle voorzitters ook een aandeel hebben in de huidige status van de beroepsorganisatie en beroepsgroep, het is in de eerste plaats aan de saamhorigheid te danken dat we staan waar we staan. Van groot belang zijn ook de besturen geweest waaraan zij leidinggaven. Vergeet bovendien niet de rol van individuele tandprothetici."

Velen leverden dus bouwstenen op de weg naar een volwaardige beroepsgroep. Gerard van Hooff, bijvoorbeeld, die ONT-voorzitter was van januari tot en met september 1993. Hij zei in 2010: "Net als mijn voorganger en opvolger onderhandelde ik over de vergoeding van protheses door verzekeraars." Eric Engelbrecht, voorzitter tussen 1997 en 2005: "De volledige gebitsprothese en de implantaat gedragen prothese maakten deel uit van het ziekenfondspakket. We hebben lang en stevig met zorgverzekeraars moeten onderhandelen om deze door de tandprotheticus geleverde zorg ook bereikbaar te maken voor de patiënt."

Van der Linden: "Je was bij wijze van spreken voortdurend bezig aan te tonen dat wij meer kwaliteit konden bieden dan tandartsen.

Tandprothetiek is nu eenmaal een specialisme, en niet iedereen vindt het even leuk om het te doen. Verzekeraars gingen in de gaten krijgen dat wij meer tijd hadden om protheses

te maken en dat wij over het algemeen zorgvuldiger te werk gaan, wat leidt tot minder klachten van cliënten."

Dentale teams

Engelbrecht over het teamwerk door de jaren heen. "Mijn voorgangers hebben bijvoorbeeld de fundamenteën gelegd voor zaken die in mijn tijd zijn verankerd. Zo langzamerhand werd de ONT als een echte beroepsorganisatie gezien en tandprothetici als echte professionals. In mijn periode ging bijvoorbeeld de Wet BIG echt leven. Na al die jaren werden we gerespecteerd door de maatschappij. Het verwijzen naar tandarts of kaakchirurg kwam op gang. Hierdoor konden de collega's in dental teams werken. De ontwikkeling van de implantaat gedragen prothese werd volwassen, zodat uiteindelijk de patiënt weer meer kwaliteit van leven kreeg."

De toenemende professionaliteit uitte zich onder meer in toetsbare aandacht voor kwaliteit. Van der Linden: "Er ontstond behoefte aan inzichtelijke en aantoonbare zorg middels een kwaliteitssysteem. Tandprothetici kregen de gelegenheid dat in de wacht te slepen door zich te laten beoordelen door een onafhankelijke organisatie. Destijds begonnen we met het SKT-certificaat, nu heb je het welbekende ONT-branchecertificaat."



Professionalisering

Bart Kerdijk benadrukte in 2010 ook de continuïteit binnen de ONT. Hij was voorzitter in 2005 en 2006 – en ook tijdelijk in het decennium erna. “Ik heb het beleid van Eric Engelbrecht voortgezet en ging dus ook de strijd aan om als beroepsgroep in het voetlicht van de verzekeraars te komen en te blijven. Verder heb ik geprobeerd de ONT weer wat verder te professionaliseren. De organisatie werd destijds volledig gedragen door vrijwilligers. Dat is nog steeds voor een groot gedeelte het geval, maar sinds mijn tijd hebben we wel een directeur in dienst die een aantal taken op zich heeft genomen. Hij heeft bijvoorbeeld bestuurlijke kracht en richt zich op zaken die intensieve contacten met de politiek vergen.” Een nieuwe stap in de professionalisering was begin dit jaar de aanstelling van Frederik

Vogelzang als senior beleidsmedewerker en plaatsvervangend directeur. Voor het eerst in de geschiedenis van de ONT trad iemand in dienst bij onze vereniging, voor drie dagen per week. Een van zijn doelstellingen: de tandprotheticus nog nadrukkelijker op de kaart zetten.

Energie in opleiding

Erkenning van de beroepsgroep. Professionalisering van de branchevereniging. In dit rijtje mag niet

‘Steeds hechtere banden met de andere beroepsgroepen in de mondzorg’

de hbo-bachelor-status van de opleiding ontbreken; een verworvenheid die net als de wettelijke erkenning van onze beroepsgroep zeer veel energie heeft gekost. De accreditatie ‘hbo-bachelor’ uit 2019 betekent

dat de opleiding Tandprothetiek aan Hogeschool Utrecht wordt gefinancierd door de overheid. ‘Utrecht’ nam in 2001 de opleiding over van de SNTI.

Een-tweetjes mondzorg

45 jaar na de oprichting van de ONT telt ons land ongeveer 400 gediplomeerde tandprotheticen en worden we meer gewaardeerd dan ooit. Vele interviews in dit jubileumnummer getuigen ervan. Zowel op de werkvloer als op bestuurlijk niveau

ontwikkelen we bijvoorbeeld steeds hechtere banden met de andere beroepsgroepen in de mondzorg – en dus ook met de tandartsen.

Een treffende illustratie daarvan is een



interview in Dental Revu eerder dit jaar met Wolter Brands, voorzitter van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde (KNMT). Brands reageerde op de korte lijnen en vloeiende een-tweetjes die vaak al staande praktijk zijn in de mondzorg. Tandprothetici, tandartsen en mondhygiënisten proberen gezamenlijk – als team – de cliënt optimaal te bedienen. Zeker de samenwerking met tandartsen betekent een stap voorwaarts ten opzichte van de situatie in het verleden. Daar waar tandartsen soms gevoelens van wedijver opriepen bij tandprotheticen en tandartsen op hun beurt weleens meenden dat tandprotheticen in hun vaarwater zaten, respecteren de beroepsbeoefenaren tegenwoordig elkaars vaardigheden en stemmen ze die op elkaar af.

“We kunnen stellen dat de besturen van de beroepsverenigingen dit jaar het veld hebben gevolgd”, zei Brands daarover. “Op bestuursniveau wordt nu intensiever samengewerkt dan voorheen; we hebben de mondzorgalliantie geformeerd, waarin we gezamenlijk optrekken. COVID-19 heeft een impuls gegeven aan de contacten tussen de verenigingen. De crisis heeft aangetoond dat samenwerking tussen de koepelorganisaties in de mondzorg van groot belang is.”

Patiënt gebaat

Het lijkt de richting te zijn waarin onze beroepsgroep zich begeeft: niet langer alleen knokken voor de eigen belangen, maar strijden als onderdeel van het brede mondzorgcollectief en daarmee de cliënt de expertises en kwaliteiten bieden waarmee hij of zij het meest gebaat is. Dat hadden de oprichters van de ONT in 1975 niet kunnen bedenken...

'Het goede gesprek tussen patiënt en zorgverlener'

"Kijk eens hoe goed de mondzorg het heeft geregeld." Die woorden sprak Jan Benedictus in het voorjaar weleens tijdens overleggen met collega's. "Na de corona-uitbraak is de mondzorgalliantie zeer voortvarend te werk gegaan, wat onder meer resulteerde in de Leidraad Corona Mondzorg (LCM)", zegt de programmamanager van Patiëntenfederatie Nederland.

De positie van patiënten verstevigen. In de kern is dat de missie van Patiëntenfederatie Nederland, een koepelorganisatie die ruim 200 patiëntenverenigingen vertegenwoordigt. Omdat de mondzorg geen patiëntenorganisaties kent, voert Patiëntenfederatie Nederland direct overleg met de ONT en de andere beroepsverenigingen in de mondzorg. Hierbij werkt de Patiëntenfederatie samen met de Consumentbond en verdelen deze partijen de activiteiten. Jan Benedictus heeft bij Patiëntenfederatie Nederland onder meer het mondzorgdossier in zijn portefeuille. "Ik ken de directie en het bestuur van de ONT inmiddels een jaar of acht", zegt hij. "De samenwerking is goed: duidelijk en transparant. Wij waren in het voorjaar ook bijzonder te spreken over de waarop de ONT en de andere beroepsverenigingen in de mondzorg reageerden op de corona-uitbraak. Snel was er door het Kennisinstituut Mondzorg (KIMO) een leidraad tot stand gebracht om zo goed mogelijk te voorzien in de veiligheid van patiënt en zorgverlener. Ik heb in die tijd weleens tegen partijen buiten de mondzorg gezegd: het is nuttig om dat document te bestuderen en passages eruit te gebruiken voor jullie eigen branche."

Individueel mondzorgplan

Patiëntenfederatie Nederland heeft de ambitie in de komende jaren nog meer aandacht te besteden aan mondzorg. "Wij zijn van mening dat het thema daar belangrijk en groot genoeg voor is", zegt Benedictus. "Een van de doelen is dat de mondzorgverlener straks samen met de mondzorgconsument een individueel mondzorgplan – of: mondgezondheidsplan – opstelt voor bijvoorbeeld de komende tien jaar. Dit willen we samen met de verenigingen in de mondzorg voor elkaar krijgen. Wij hechten eraan dat de patiënt een volwaardige en gelijkwaardige gesprekspartner is die zelf goed doordachte

behandelkeuzes kan maken. Daarvoor moet hij goed worden geïnformeerd over de behandelmogelijkheden, de risico's, de voor- en nadelen en de kosten. Je wilt bijvoorbeeld vermijden dat onder de druk van het moment wordt gekozen voor een quick fix en dat dit achteraf niet de

Lokale allianties

Als het aan Benedictus ligt, is de in het voorjaar gevormde mondzorgalliantie van de verenigingen van tandprotheticici, tandartsen en mondhygiënisten een opmaat tot soortgelijke

'Duidelijkheid aan de voorkant verkleint de kans op gedoe aan de achterkant'

beste keuze blijkt te zijn geweest voor de lange termijn. Het gaat om realistische verwachtingen. Als de zorgverlener duidelijkheid en openheid schept aan de voorkant, is er minder kans op gedoe aan de achterkant. Wij streven ernaar dat straks iedere mondzorgconsument door zijn zorgverlener wordt uitgenodigd voor een afspraak over zo'n plan: zo kan 'het goede gesprek' worden gevoerd en zo kunnen patiënt en zorgverlener samen beslissen. Bij sommige beroepsbeoefenaren is dit al staande praktijk, maar het is nog geen gemeengoed."

samenwerkingsverbanden op lokaal niveau. "Patiëntenfederatie Nederland vindt het belangrijk dat de zorg zo goed mogelijk toegankelijk is. In de coronatijd zien we helaas dat sommige mensen terughoudend zijn met hun bezoek aan zorgverleners. Ze behoren tot een kwetsbare groep of zijn mantelzorgers van zo iemand en zijn bang besmet te raken. Ze slaan bijvoorbeeld de reguliere controle over. Individuele mondzorgverleners kunnen verzuimende cliënten bellen en vertellen over de veiligheidsmaatregelen in de praktijk. Maar ik zie ook voor me dat de tandprotheticici,



tandartsen en mondhygiënisten in een gemeente hierover een gezamenlijk artikel publiceren in het plaatselijke huis-aan-huisblad. Natuurlijk, de terughoudendheid van mondzorgconsumenten is best te begrijpen: je zit dicht bij elkaar, er wordt in je mond gekeken et cetera. Maar ondertussen is de gemiddelde mondzorgpraktijk misschien veiliger dan de gemiddelde supermarkt. Breng dus nadrukkelijk naar buiten welke veiligheidsmaatregelen er zijn getroffen.”

Kwetsbare groepen

De woorden zijn gevallen: kwetsbare groep. Benedictus pleit ervoor dat de mondzorg nóg meer bewust raakt van bijvoorbeeld kinderen of senioren die niet of onvoldoende worden gezien. “We hebben in Nederland goede mondzorg, maar niet iedereen krijgt die. Een deel van de bevolking blijft buiten beeld. Dit zijn vaak mensen die behoren tot de groep waarvan de levensverwachting onder het gemiddelde ligt én minder jaren met een goede kwaliteit van leven hebben. Als ik het vertaal naar de tandprothetiek: het

komt voor dat iemand in de laatste jaren van zijn leven pijn heeft vanwege een slecht zittende prothese. Zo iemand komt niet meer op controle en heeft zich neergelegd bij zijn situatie. Dat zouden we met z'n allen moeten zien te voorkomen: zorg dat je problemen eerder in beeld hebt en dat iedereen de beste kwaliteit van mondzorg krijgt. Wij zijn in elk geval blij dat op initiatief van de Nederlandse Zorgautoriteit het zogeheten ambitietraject is ingezet om met alle betrokken partijen te kijken naar verbeteringen in de mondzorg. Kinderen en kwetsbare ouderen zijn daarbinnen belangrijk thema's.”

Wim Klüter, oud-voorzitter NVGd

‘Denken in teams’

Hij beschouwt zichzelf als ‘een vriend van de tandprotheticus’ en ziet dat meer tandartsen die kant opgaan.

Aan de bestuurs- en beleidstafel deed hij eveneens goede ervaringen op met onze beroepsgroep. In september legde

Wim Klüter de voorzittershamer neer bij de NVGd, de Nederlandse Vereniging voor Gerodontologie.

Een kenmerkende eigenschap van de NVGd is dat zowel artsen, tandartsen, tandprotheticici als mondhygiënisten lid kunnen zijn. De vereniging richt zich dan ook op mondzorg voor ouderen; en dat is volgens Wim Klüter bij uitstek een tak van sport die zich leent voor samenwerking. “Dat leidt ertoe dat al snel in teams wordt gedacht”, zegt hij. “Bij mondzorg voor ouderen, vooral kwetsbare ouderen, is de crux dat er een goed netwerk om de patiënt wordt gevormd. Een netwerk waarin enerzijds techniek is vertegenwoordigd en anderzijds mensenzorg. Een netwerk dat bestaat uit onder meer mondzorgverleners, mantelzorgers, de huisarts, de apotheker, de wijkverpleegkundige en de casemanager dementie.”

Gemeenschappelijk

De coronacrisis heeft in het afgelopen jaar bij de beroepsverenigingen in de mondzorg de geest van gemeenschappelijkheid aangewakkerd. Het leidde tot de mondzorgalliantie. Gezien het veelkleurige ledenbestand bewandelt de NVGd al

belangen en met respect ieders visie te waarderen”.

Belangrijk verschil met de ONT, ANT, KNMT en NVM is dat de NVGd een wetenschappelijke vereniging is. Ze wil een (pro)actieve rol spelen bij de ontwikkeling van kennis over mondzorg voor ouderen. Het doel is resultaten van wetenschappelijk onderzoek te vertalen naar de praktijk van de mondzorg, zodat deze verbetert.

Snelheid

Klüter, zelf tandarts in Overasselt, zegt dat hij als beroepsbeoefenaar graag samen optrekt met tandprotheticici in de regio. “Ze hebben doorgaans een eigen lab en kunnen meestal eerder met een werkstuk aan de slag dan ik. De cliënt is gebaat bij de snelheid.” De gewezen NVGd-voorzitter stelt dat de relatie tussen tandarts en tandprotheticus nog niet overal zo soepel is. “Een deel van mijn beroepsgroep ziet tandprotheticici enigszins als een concurrent. Bij jongere



hebben. Mijn insteek is: altijd samen en nooit tegen elkaar. De tandprotheticus is een relevant teamlid in de mondzorg, een lid dat werkt vanuit zijn eigen kracht. Ik ken de discussie over de toekomst van de tandprotheticus: verdwijnt hij in de loop der tijd omdat de mondgezondheid steeds beter wordt? Naar mijn idee gaat dat voorlopig niet op. Tandprothetiek is méér dan een volledige prothese. Tandprotheticici realiseren zich dat en anticiperen erop, onder meer in de vorm van digitale methodieken.” Een toekomstgerichte blik neemt Klüter ook waar bij de ONT. “In overleggen met het ONT-bestuur gaat het vaak over bekostiging of organisatie van mondzorg. Dan wordt duidelijk dat de ONT een brede horizon heeft, onder meer op het vlak van de vergrijzing.”

‘De tandprotheticus blijft belangrijk’

jaren een dergelijk pad. Een veelzeggende passage op de website: “Vanwege het interdisciplinaire karakter dient de NVGd haar aandacht te richten op gemeenschappelijke interesses, passies en

collega's speelt dit veel minder; die zien de tandprotheticus meer als een gelijkwaardige collega op wie ze graag een beroep doen voor tandprothetische werkstukken, mede omdat ze er zelf minder ervaring mee

Nieuwe formule voor oudere doelgroep

Steeds meer senioren willen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen. De overheid stuurt hier ook op aan. Maar hoe behoudt de maatschappij het zicht op de mondgezondheid van ouderen die voorheen in een verpleeg- of verzorgingshuis zouden hebben gewoond? In de tweede helft van het vorige decennium is de Stichting 'De Mond Niet Vergeten!' in het leven geroepen, met als doel de mondzorg voor kwetsbare ouderen in de thuissituatie te bewaken.

Tijdens de voorbereiding en eerste uitvoering maakte tandarts-geriatrie Claar Wierink kennis met de ONT.

Niet alleen stijgt het aantal senioren in ons land vanwege de vergrijzing, ook is het percentage zelfstandig wonende ouderen toegenomen. Het Planbureau voor de Leefomgeving schreef drie jaar geleden: "In 1975 woonde 75 procent van alle 75-plussers zelfstandig. In 2017 gold dit voor 92 procent." Omdat ouderdom met gebreken komt, in de eigen omgeving net zo goed, wordt het extra belangrijk gezondheidsproblemen van deze groep niet uit het oog te verliezen. Problemen met de mondgezondheid evenmin. "En dat kan een uitdaging zijn", zegt Claar Wierink. "Denk aan de senior die vanwege reumatoïde artritis zijn tanden niet goed meer kan poetsen. Of de persoon met Alzheimer die zijn gebitsprothese niet goed verzorgt, vergeet uit te doen bij het poetsen of niet kan aangeven dat deze pijn doet. Om de mondzorg voor kwetsbare ouderen in de thuissituatie aandacht te geven is een programma opgezet door SBT, IDé, KNMT, ACTA en VU met financiële steun van SAG / Zilveren Kruis. Het project droeg de naam 'De Mond Niet vergeten!' Om de implementatie vervolgens te borgen is er een stichting opgericht met dezelfde naam door de beroepsverenigingen ONT, ANT, KNMT, NVM-mondhygiënist en verpleegkundigen- en verzorgden-organisatie V&VN. De ONT heeft een belangrijke rol in het opzetten van de stichting gespeeld en bij het verkrijgen van de subsidie bij VWS. De samenwerking is vanaf het begin goed geweest, zowel tussen de bestuurders van de beroepsverenigingen als tussen de zorgverleners in de lokale netwerken. Dankzij 'De Mond Niet Vergeten!' kunnen eerder problemen met de mondgezondheid

worden gesignaleerd en kan je dus tijdig zorg verlenen. Zo wordt achteruitgang van de mondgezondheid voorkomen."

Aan huis

Wierink is eigenaar van een tandartsenpraktijk in Amstelveen, waar ze werkt met een collega-tandarts, twee assistentes en een mondhygiënist. "We zien patiënten van alle leeftijden, maar omdat we zijn gevestigd in een verpleeghuis, komen relatief veel senioren naar de praktijk." Het was ook deze praktijk waar Pavel Rama stage liep tijdens zijn opleiding tot tandprotheticus. Hij zegt: "Ik was destijds al geïnteresseerd in de oudere doelgroep, vandaar mijn keuze voor een tandartsenpraktijk in een verpleeghuis. Je hebt het over mensen die een groter risico lopen dat hun gezondheidsproblemen onopgemerkt blijven. Dat geldt helemaal voor thuiswonende ouderen. Tijdens de stage herkende ik de behoefte aan een tandprotheticus die aan huis kwam. Tegenwoordig heb ik daarom niet alleen een eigen praktijk, TPP Charlois in Rotterdam, waar mensen heen komen. Ik behandel ook mensen die de deur niet meer uit kunnen; ik bezoek ze in hun eigen omgeving. Dat doe ik mijn woonplaats Amsterdam én in Rotterdam, als eigenaar van eenmanszaak Vast & Zeker Tandprothetiek." Wierink vult aan: "Pavel en ik hebben deze dienst onder de aandacht gebracht van de tandartsen bij de Stichting Bijzondere Tandheelkunde (SBT) in



Amsterdam, waar ik de opleiding tandarts-geriatrie coördineer. Met bezoeken aan huis kun je veel onrust en verwarring voorkomen. De oudere wordt in zijn omgeving geholpen in plaats van dat hij een paar keer naar de SBT moet voor een afdruk,

beetregistratie enzovoort. Dat is waardevol en draagt bij aan een betere kwaliteit van leven. Niet alleen ik weet Pavel te vinden als ik een cliënt zie voor wie huisbezoek een uitkomst is, ook collega-tandartsen hebben contact met Pavel."

Dementie

In haar zeventien jaar als tandarts heeft Wierink veel tandprotheticici leren kennen met affiniteit voor kwetsbare groepen. "We leren van elkaar. Zo heb ik ook veel van Pavel geleerd. Onlangs nog hebben we bijvoorbeeld een mevrouw goed kunnen helpen. Samen met haar dochter bezocht deze vrouw mij bij de SBT. Ze verkeerde in een vergevorderd stadium van dementie en sprak niet meer, maar was verder één en al onrust, waarbij zij een continu repeterend geluid maakte en haar onderkaak daarbij bewoog. Haar dochter vertelde me over de reden van hun komst: mevrouw had een bovenprothese en de thuiszorg kon deze niet meer goed in- en uitdoen. In de onderkaak zaten afgebroken tanden en kiezen, zo zag ik toen ik kort de gelegenheid kreeg in de mond te kijken. Ik dacht: misschien moeten we de prothese aanpassen of vervangen, maar dat wordt een technisch verhaal, dus ik wil Pavel er graag bij betrekken. Ik heb daarom aan de dochter voorgesteld dat Pavel en ik samen langs zouden komen bij mevrouw thuis. Ik wilde er bij zijn, omdat



het eerste contact met mij was gelegd. En dankzij Pavel zouden we ter plekke meteen kunnen schakelen, zodat mevrouw niet meer haar woning uithoefde en ook het aantal huisbezoeken beperkt bleef.”

Goed zittend

Rama: “Met enige moeite hebben we een afdruk gemaakt met de bestaande prothese. Door de bestaande prothese goed te bestuderen, had ik een indruk van haar contacten met de restidentitie in de

onderkaak. Bij de pas in was, had ik was palatinaal aangebracht, zo konden we mooi zien waar mevrouw in beet. Dat heb ik een beetje gemodelleerd in de nieuwe prothese. Mevrouw had een behoorlijk overbeet, die hebben we meteen gereduceerd, want de oude prothese stond te veel naar voren. Het resultaat van dit alles: een goed zittende bovenprothese die je gemakkelijk in en uit de mond kunt nemen, iets wat niet alleen de verzorgenden en de dochter doen, maar ook mevrouw zelf. Daarnaast hebben we kunnen zorgen voor een prothese die kwalitatief veel

beter is, maar esthetisch dicht bij de oude prothese blijft. Dit was een nadrukkelijke wens van de familie, en een die wij zeer serieus namen. Want uiteindelijk behandel je bij deze doelgroep niet alleen de patiënt, maar ook hun familie of mantelzorgers.”



Door deze QR-code te scannen kom je bij de swipeguide over droge mond van 'De Mond Niet Vergeten!'



De praktijk van... Jules van Noort

Vooruitstrevende zeventiger

Hij is zeventig jaar, werkt nog evenveel als vroeger en levert het bewijs dat een mens ook op latere leeftijd vooruitstrevend kan zijn. Jules van Noorts werkstukken komen grotendeels tot stand met behulp van digitale techniek.

“Maar het is essentieel dat de aankomende collega’s ook de analoge werkwijze blijven leren binnen de opleiding”, zegt hij. “Alleen als je het ambacht in de vingers hebt, kun je goed beoordelen of een digitaal concept een kwalitatief goede gebitsprothese oplevert.”

Niet veel mensen besluiten als zestiger het roer om te gooien en zich te bekwamen in een nieuw vak. Jules van Noort deed het wel. Bijna veertig jaar nadat hij aan de slag was gegaan als tandtechnicus, meldde de Eindhovenenaar zich aan voor de opleiding tot tandprotheticus. In 2016, Van Noort was inmiddels 65, kreeg hij het diploma in handen. Daarmee is hij recordhouder binnen de beroepsgroep. “En inmiddels is mijn zoon Steven dezelfde weg aan het afleggen. Hij

zit in het derde jaar van de tandprothetische opleiding en werkt bij mij in de praktijk.”

Matrijzen en stempels

Zoals veel inwoners van Eindhoven werkte Van Noorts vader in de vorige eeuw bij Philips, in zijn geval als econoom. “Toen ik de lagere school had afgerond, liet mijn vader me naar de bedrijfsschool van Philips gaan, waar ik een technische opleiding kon volgen. Tests hadden uitgewezen dat ik aanleg had voor techniek. Op die school ben ik opgeleid tot matrijzen-stempelmaker. Je maakt dan een mal waarin een product wordt

tandtechnisch lab. De combinatie van techniek en creativiteit sprak me aan. Ik was bijna zeventien jaar en zei: op mijn 27e wil ik mijn eigen lab openen. Dat is gelukt: in 1967 ben ik als leerling begonnen en in 1977 was ik eigenaar van een lab. Bij het Instituut Vakopleiding Tandtechniek (IVT) maakte ik trouwens deel uit van de eerste lichter die ter plekke werd opgeleid. Tot dan toe was de opleiding schriftelijk geweest en moest je aan het eind van elk jaar naar de afdeling Heelkunde van het toenmalige Academisch Ziekenhuis Utrecht om te laten zien wat je kon.”

Tijdens zijn IVT-jaren hoorde Van Noort al spreken over tandtechnici die zich in de

‘Ook bij digitalisering kun je je ambachtsambities kwijt’

gevormd. Bijvoorbeeld een mal waar een gehoorapparaat uitkomt of een spatbord voor een auto.”

Na de opleiding vertelde Van Noort zijn ouders dat hij iets met zijn handen wilde gaan doen, maar niet met machines. “Mijn moeder herinnerde zich een kennis van vroeger die tandtechnicus was. Daarop heb ik twee dagen mijn ogen de kost gegeven binnen een

richting van prothetiek begaven, onder meer omdat ze graag contact met patiënten wilden hebben. “Ik had die ambitie destijds nog niet. Het kroon- en brugwerk was mijn passie. Het was in mijn ogen moeilijker en dus uitdagender dan prothetiek.”

Nieuwe stap

Van Noort zou een bloeiend tandtechnisch lab opzetten, met veel medewerkers. “Ik





heb altijd een fijn lab gehad en prettige mensen om me heen. Maar ik heb wel altijd vooruitgekeken. Op een gegeven moment dacht ik: kroon- en brugwerk is zó klein en specialistisch, kan ik dat wel blijven doen wanneer ik ouder word en mijn zicht afneemt? Voor mij stond vast dat ik actief wilde blijven, maar dat een nieuwe stap wenselijk was. De tandprothetiek leek me aantrekkelijk, want daar werd steeds meer gesproken over de mogelijkheden van digitalisering. In de tandtechniek had ik de digitaliseringsslag al meegemaakt. Sterker, ik was koploper en voelde me er helemaal in thuis. Ik besloot me in te schrijven bij de opleiding tot tandprotheticus. Een voordeel leek mij ook dat je in dat beroep meer zelf de hoeveelheid werk kunt bepalen dan als tandtechnicus, waar je agenda vooral afhangt van de tandarts. Stel, ik besluit dat ik nog maar drie dagen per week wil werken. Dan kan ik daar op sturen.”

En zo vond Van Noort zich als zestiger dus terug in de schoolbanken. “Ik heb superveel geleerd. Na het diploma heb ik nog twee

jaar nodig gehad om helemaal mijn draai te vinden. Ik heb het dan over het aanvoelen van mensen en problemen. Belangrijk, want vooraf was mijn missie als tandprotheticus zoveel mogelijk stoeluren te maken en zo weinig mogelijk tijd te besteden aan techniek.”

Uitbesteden

Een positieve kant van digitalisering is volgens Van Noort dat een tandprotheticus zijn gescande opdrachten naar eigen keuze kan verwerken. “Je hebt verschillende mogelijkheden. Je kunt volop investeren in digitale faciliteiten en vervolgens digitaal leveren voor jezelf en collega’s. Of je besteedt het uit aan bedrijven die zijn gespecialiseerd in de nieuwste technieken en ontwikkelingen op het gebied van

‘Na mijn zestigste heb ik de opleiding tandprothetiek gedaan’

de digitale gebitsprothese. Je kunt ook kiezen voor een combinatie van deze mogelijkheden. Het mooie van deze digitale techniek is dat het gedeelte dat belangrijk is en aandacht vraagt door jouzelf kan worden uitgevoerd. Ikzelf scan de beet en de vorm van de tanden, waarna ik de productie uitbesteed. Vervolgens krijg ik een preview van het ontwerp toegestuurd en kan ik de compositie en eventueel de tanden beoordelen, waarna de collega uiteindelijk gaat frezen of printen.”

Beoordelen van een digitaal ontwerp is een essentiële vaardigheid voor een

Stagiairs

Zorg er als tandprotheticus voor dat je regelmatig een stagiair in huis haalt. Dat zegt Jules van Noort. “Denk aan het grotere geheel. Voor de toekomst en kwaliteit van de beroepsgroep is het belangrijk dat aankomende tandprotheticici zich kunnen bewamen in de praktijk.”

tandprotheticus, stelt Van Noort. “Om dit te kunnen, moet je de ‘ouderwetse’ manier kennen waarop een prothese wordt gemaakt. Het is dan ook belangrijk dat studenten tijdens de opleiding de analoge werkwijze blijven leren. De lat ligt hoog binnen de opleiding en dat moet zo blijven.

Ook toekomstige tandprotheticici moeten weten hoe de kauwfunctie werkt, wat de spraakfunctie is, wat de esthetische functie is, hoe het gevoel in de mond is, et cetera.”

Nog steeds een ambacht

Wat is de boodschap van de 70-jarige aan collega’s die niet warm lopen voor digitalisering? Collega’s die menen dat het afbreuk doet aan hun ambacht? “Ook in de nieuwe werkwijze kun je je ambachtsambities kwijt, maar daarvoor moet je wel nieuwe vaardigheden aanleren. Je kunt bijvoorbeeld een freesapparaat en printer in huis halen om de uiteindelijke gebitsprothese te maken. En op je computerscherm je prothese digitaal opstellen. Het is een vooroordeel dat we met digitalisering een dure techniek hebben die niet de gewenste kwaliteit oplevert. Om een aantal voorbeelden te geven: de pasvorm is beter, het materiaal is sterker, het is tijdbesparend en makkelijk reproduceerbaar.”

De appel en de boom...

“Kan ik tijdens mijn drie weken zomervakantie meelopen in de zaak om te zien of dit werk ook iets voor mij is?” Die vraag stelde Steven van Noort (28) een paar jaar geleden aan zijn vader Jules. Hij was op dat moment automonteur. Van Noort senior: “Steven was na die drie weken enthousiast en wilde bij me komen werken. Ik zei: ‘Dan wil ik eerst zeker weten of je net zo fanatiek bent als ik. Kom naast je baan als monteur eerst eens een half jaar werken op dinsdag- en donderdagavond en op zaterdag’. Nou, met het fanatisme zat het wel goed. Steven meldde zich ook op zondag. Na het half jaar hebben we afgesproken dat hij naar het IVT zou gaan, zich daarna ontwikkelt tot tandprotheticus en uiteindelijk de zaak overneemt.”

Beiden wilden er vaart achter zetten. Daarom zochten ze in juniors eerste IVT-jaar contact met de tandprothetische opleiding. “We hebben gevraagd of Steven toelatingsexamen kon doen, ondanks dat hij nog geen gediplomeerd tandtechnicus was. Het antwoord was positief. Daarna heb ik Steven twee maanden lang de belangrijkste zaken uit de tandprothetiek geleerd. En ja, hij legde het toelatingsexamen met goed gevolg af. Nu zit hij alweer in zijn derde jaar. Onze samenwerking is heel goed. Het is een zegen als je dit samen met je zoon mag doen. En we hebben elkaar nog beter leren kennen, want je ziet elkaar in goede en in mindere tijden.”



Ex-penningmeester Ron Oster

Ron Oster (61) is tandprotheticus sinds 1987. Hij heeft een praktijk in Spijkenisse.

Van 2006 tot 2015 was hij penningmeester van de ONT.

“De toenmalige penningmeester Fred Stet belde me op namens het bestuur: ‘Wij schatten jou in als een goede bestuurder, vooral een goede penningmeester. Het kost je ongeveer een uur per week. Voel je ervoor?’ Ik heb ‘ja’ gezegd, want het leek me leuk een leerzaam.” Lachend: “Maar dat van ‘een uur per week’ heb ik geweten. Het ging niet alleen om akkoord geven op betalingen door de ONT. Regelmatig hingen bijvoorbeeld ook collega’s aan de lijn voor advies en ondersteuning. Maar ik ben veel wijzer geworden van die jaren. Hoe werkt een bestuur? Hoe voer je een goed overleg met externe partijen? Hoe zijn de bestuurlijke verhoudingen in de mondzorg en hoe werk je samen?”

Wat is veranderd in de tandprothetische praktijk?

“Digitalisering is een zegen. Het is niet meer weg te denken uit onze wereld. Daar moeten we ons met z’n allen van bewust zijn: als we niet aanhaken, worden we ingehaald door professionals die geen tandprotheticus zijn, maar wel achter de computer een gebitsprothese kunnen maken. Zelf heb ik in 2013 besloten te investeren in digitalisering. Ik ontwerp op deze manier afdruklepel, steggen en modellen. En ik print lepels en splints.”

Wat is veranderd in het penningmeesterschap?

“In mijn tijd werden de leden – terecht – kritischer. Waar je als penningmeester voorheen de grote lijnen kon schetsen, wilden leden nu vooraf een jaarbegroting zien die tot op detailniveau klopte. Iets anders, en dat kunnen we ons nu bijna niet meer voorstellen, is dat we als vereniging zeker vijf procent rente trokken over het bedrag dat op de bank stond. Op die inkomsten kan de ONT al lang niet meer rekenen. We hadden destijds een flink bedrag bij de bank geparkeerd. Consequentie was natuurlijk ook dat we daardoor relatief veel vermogensbelasting betaalden. Ik wilde daarom minder geld in kas hebben, waarna een meerderheid

van de leden instemde met het voorstel de contributie te verlagen. Veel oudere leden vonden dat geen goede keuze, zij gaven de voorkeur aan een grotere financiële buffer. Ik heb altijd geprobeerd de balans te vinden: niet te een te groot overschot op de bank, maar wel genoeg spaargeld om te kunnen schakelen als het nodig is.

Tijdens mijn jaren als bestuurder verhuisde het secretariaat. Tot 2012 was het gevestigd in Baarn, maar het leek directie en bestuur een goed idee het secretariaat te laten voeren binnen het kantoor van de ANT in Heemstede. Twee beroepsverenigingen uit de mondzorg op dezelfde plek; dat klonk logisch. Toch bleek het niet soepel te lopen in de praktijk: de ONT en ANT sloten niet goed op elkaar aan, waarna we weer kozen voor ons eigen secretariaat, met eerst Kim Weenink en later ook Jeanette Berkman. Terugkijkend zie je het grote verschil met de huidige situatie. Toen konden ONT en ANT nog niet goed met elkaar door dezelfde bocht. Nu strijden ze met de andere beroepsverenigingen uit de mondzorg om

de gezamenlijke belangen. Het begin van de coronatijd is daar een mooi voorbeeld van. Het smaakt naar méér.”

Wat is veranderd in de samenwerking binnen de mondzorg?

“De verbeterde relatie tussen tandprotheticici en tandartsen. Vroeger stond de tandarts huizenhoog in hiërarchie. Toen ik op mijn zeventiende bij een tandtechnisch lab werkte, kwam soms een tandarts langs die mijn toenmalige werkgever van werk voorzag. Dan wilde de baas weleens zeggen tegen een jonge tandtechnicus: ‘Was jij de auto van de tandarts even terwijl hij binnen zit’. Die werkgever wilde de relatie met de tandarts goed houden. Bij een conflict was hij misschien niet alleen de opdrachten van die ene tandarts kwijt, maar ook het werk van collega’s in de regio die de tandarts zou inseinen.

In mijn begintijd zat ik op de goudafdeling. Een tandarts had een opmerking gemaakt

over mijn werk: de beet was volgens hem te hoog en de contactpunten waren te zwaar. Ik was leergierig en vroeg mijn baas of ik de tandarts om uitleg kon vragen. Dat werd mij ontraden; het zou weleens verkeerd kunnen worden opgevat. Toen ben ik in mijn vrije tijd op bezoek gegaan bij de tandarts. En wat denk je? Hij vond het leuk en ging met mij in gesprek over het werk. Ik vond dat toen al logisch: we proberen er samen het beste van te maken voor de cliënt, dus waarop zouden we niet zo goed mogelijk samenwerken? Tegenwoordig werk ik in mijn praktijk samen met een tandarts-implantoloog. Gezamenlijk staan we aan de stoel. Dan zegt hij: ‘Ron, waar precies wil je de implantaten hebben?’ Ja, de teamvorming is een prachtige ontwikkeling binnen de mondzorg.”



De abutmentspecialist

Alle implantaatsystemen onder één dak

Memodent levert compatibele componenten voor meer dan 100 implantaatsystemen, alles uit twee bronnen: Medentika en Zirkonzahn. Deze beide firma's produceren volgens de hoge normen en bieden intelligente oplossingen, precisie en kwaliteit door gebruik te maken van de hoogwaardige titaniumkwaliteit grade 5 (ASTM F136; DIN EN ISO 5832-3).

Wij nemen onze verantwoordelijkheid door ervoor te zorgen dat onze implantaatproducten met vertrouwen en garantie kunnen worden gebruikt. Om deze reden zijn abutments van Medentika en Zirkonzahn tot 30 jaar* gegarandeerd, inclusief de implantaten van originele fabrikanten die van onze implantaatcomponenten worden voorzien. Indien nodig leveren wij service tot aan de tandartsstoel.



Zirkonzahn

Hiervoor hebben wij uitgebreide rescue kits voor alle systemen voorhanden.

Deze service zien wij als een belangrijke en morele plicht. Wij verkopen niet alleen hoogwaardige en aantrekkelijk geprijsde abutments, wij leveren óók de support die daarbij hoort.

Memodent: met onze uitgebreide expertise en jarenlange ervaring vinden we altijd de passende oplossing.



Het assortiment omvat o.a. afdrukstiften, scanbody's, analogen voor gips- en digitale modellen, ti-bases (recht en gehoekt, voor kroon of brug), diverse drukknopsystemen (o.a. Novaloc® / Optiloc®), Multi-Units, Preface® abutments, schroeven en meer. Memodent heeft bijna altijd de passende oplossing in huis.



Naast de gangbare implantaatsystemen hebben we ook componenten voor o.a.:

- Megagen (Any Ridge®, AnyOne®, ExFeel®, Mini™)
- BioComp
- Dyna Dental (Ocktaloc/Helix)
- Straumann® (o.a. BLX, Multi-base)
- Camlog® (o.a. Ceralog®, Vario SR)
- Southern Implants®
- Thommen (SPI®, SPI® VarioMulti)
- Astra (o.a. EV Profile®, UniAbutment®)
- Nobel Biocare (o.a. On1™)
- En veel meer...

Uw voordelen door samen te werken met Memodent:

- Groot assortiment op voorraad
- Zeer snelle levertijden
- Grote expertise op implantaatgebied
- CAD/CAM integraties voor 3Shape, ExoCad, DentalWings
- Memodent kan helpen met installeren van de implantaatbibliotheken
- 30 jaar* garantie, inclusief overname implantaatgarantie van originele fabrikant
- Scherpe prijzen

* Met uitzondering van de Novaloc® en Optiloc® abutments, deze hebben 10 jaar garantie (inclusief de slijtage van de coating). De MedentiLOC abutments hebben 3 jaar garantie.





Digitale tandheelkunde met 3D-printen

FORM 3B DESKTOP 3D-PRINTER

De Form 3B is een geavanceerde 3D-printer die is geoptimaliseerd voor het maken van tandheelkundige onderdelen en biocompatibele toepassingen. Daarnaast biedt Formlabs de Form Wash en Form Cure voor het stroomlijnen van de nabewerking, zodat u met minder tijd en moeite producten van een consistente hoogwaardige kwaliteit maakt. PreForm en Dashboard zijn onze gratis softwarepakketten voor het voorbereiden en beheren van prints.

Formlabs Dental wordt ondersteund door een toegewijd team van gecertificeerde tandheelkundige specialisten die precies weten hoe ze tandheelkundige professionals kunnen ondersteunen. Ons Dental Service Plan (DSP) omvat een gepersonaliseerde onboarding-videotraining, Hot Swap-faciliteit en de beste ondersteuning in de branche.

TOEPASSINGEN

- Diagnostische modellen
- Transparante aligners
- Modellen voor vaste protheses
- Patronen voor vaste en verwijderbare protheses
- Boorsjablonen
- Occlusale spalken
- Digitale gebitsprothesen
- Tijdelijke kronen en bruggen



DRAFT V2

Een geavanceerd materiaal dat is ontworpen om snel en nauwkeurig orthodontische modellen te printen.

Draft Resin is ons snelste printmateriaal, waarmee een tandheelkundig model in minder dan 20 minuten kan worden geprint. Deze zeer nauwkeurige hars heeft een gladde oppervlakteafwerking, waardoor Draft Resin het ideale materiaal is voor de productie van aligners en retainers. Gebruik instellingen van 200 micron voor de hoogste printsnelheden en modellen die nog dezelfde dag klaar moeten zijn, of gebruik instellingen van 100 micron voor meer gedetailleerde modellen.



PERMANENT CROWN

Produceer zeer nauwkeurige permanente restauraties.

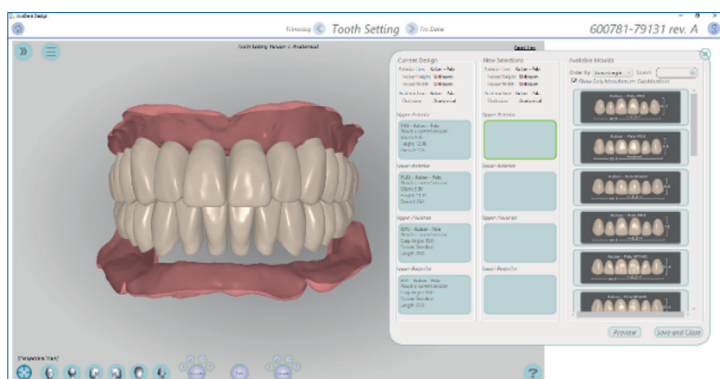
Permanent Crown Resin is een tandkleurige, met keramiek gevulde hars voor 3D-printen van permanente enkele kronen, inlays, onlays en fineren. Permanent Crown Resin produceert zeer sterke, langdurige restauraties met een nauwkeurige en precieze pasvorm. Lage wateropname en een gladde afwerking zorgen ervoor dat restauraties gemaakt van Permanent Crown Resin een lage neiging hebben tot veroudering, verkleuring of ophoping van tandplak.



KULZER
MITSUI CHEMICALS GROUP

PALA MIX & MATCH TANDENBIBLIOTHEEK BESCHIKBAAR IN DIGITALE OPLOSSINGEN

Kulzer zet zich in voor de integratie van de Pala Mix & Match-tandenlijnen, Premium, Mondial en Idealis in digitale oplossingen voor het maken van prothesen. Kulzer was de eerste leverancier die zijn tandenlijnen aanbood in het Amann Girrbach digitale prothesesysteem, en ook de beschikbaarheid van Kulzer tandenlijnen in ontwerpsoftware van 3Shape is continu uitgebreid. Nu is de digitale oplossing van AvaDent de volgende die de Pala Mix & Match-tandenbibliotheek aanbiedt met daarin de keuze uit een range van Mondial tanden & kiezen, Premium tanden en Idealis kiezen.



Pala Mix & Match tandenbibliotheek

De tandenlijnen van Kulzer zijn ontwikkeld in samenwerking met tandtechnici. De samenwerking zorgt voor dekking van alle gangbare indicaties en zet nieuwe maatstaven op het gebied van precisie. Het Mix & Match-systeem maakt vele opstel- en occlusale concepten mogelijk (tand-tot-tand, LOC, etc.).

Pala: dentale prothetiek ontmoet digitale precisie

Pala is het hoogwaardige systeem voor uitneembare prothesen, met elementen, kunststoffen en alle apparatuur en accessoires die nodig zijn voor een prothese. Kulzer tandenlijnen zijn betrouwbaar en dankzij de CAD/CAM productiemethode hebben ze de hoogste precisie en 100% nauw-keurigheid – daarbij kunnen verschillende lijnen onderling gecombineerd worden om aan specifieke behoeften te voldoen. Dankzij de partnerschappen van Kulzer met Amann Girrbach, 3Shape en AvaDent kunnen digitale klanten ook profiteren van deze uitzonderlijke kwaliteit, flexibiliteit en precisie. Als u Pala Mix & Match kiest voor uw prothesen, zal AvaDent uw bestelling vervaardigen met hoogwaardige Kulzer confectietanden of kunt u deze zelf in de door u gemaakte prothesebasis bonden.



MANUFACTURE



3D PREVIEW



DESIGN



FINISH

Bij AvaDent kunt u zelf bepalen hoe u tot een digitale prothese komt. Wilt u de digitale prothese samen met AvaDent creëren, wilt u het volledig zelf in huis maken of wilt u een combinatie maken? Alles is mogelijk. De AvaDent Connect-software maakt ontwerpaanpassingen mogelijk en beheert het hele proces. Digitale gegevensopslag maken een gemakkelijke reproductie van de prothese mogelijk.



SCAN

Meer informatie over Kulzer:

www.kulzer.nl / www.kulzer.com/youtube /
www.facebook.com/kulzer.benelux /
[instagram.com/Kulzer_benelux](https://www.instagram.com/Kulzer_benelux)

Jarig!

45 jaar ONT

Over 'jarig zijn' en 'feest' bestaan talloze gezegden en uitdrukkingen. Denk aan gezegden als: 'Verstand komt met de jaren' en 'Je bent nog lang niet jarig'. Bij het jubileum van de ONT past wat ons betreft vooral één spreekwoord: 'Het leven is een feest, maar je moet zelf de slingers ophangen'. De zorg is een dynamische wereld en de ONT is daarbinnen de afgelopen 45 jaar krachtig opgekomen voor de tandprothetici als beroepsgroep. Onder meer richting externe partijen als zorgverzekeraars en overheidsinstanties. Daarnaast heeft de ONT, samen met de andere mondzorgkoepels, de belangen van mondzorgaanbieders meer en meer op de kaart gezet. Dat zijn de 'slingers' die tandprothetici nodig hebben richting de 50e verjaardag van de ONT.

Op naar 2021

Naast het 45-jarige jubileum van de ONT was 2020 voor tandprothetici en andere zorgprofessionals een bewogen jaar, voornamelijk vanwege alle coronaperikelen. Dit heeft gezorgd voor onzekerheid. In de zorginkoop voor 2021 is dat niet of nauwelijks terug te zien. Vreemd of voor niemand te voorspellen? Als Zorgmakelaar houdt EldermansGeerts in 2021 de vinger aan de pols om te zien of de ontwikkelingen nopen tot nieuw overleg met de zorgverzekeraars. Vanaf januari 2021 vinden de eerste gesprekken over het inkoopbeleid van 2022 alweer plaats. Daarnaast worden eind 2020 traditiegetrouw de polisvoorwaarden gepubliceerd en door ons voor de mondzorg geanalyseerd. Wij houden de bij de Zorgmakelaar aangesloten tandprothetici daarover natuurlijk op de hoogte.

Tandprothetici die vragen hebben over de aangeboden contracten of andere juridische vragen hebben, kunnen contact opnemen met EldermansGeerts (030-233 22 18) of via mondzorg@eldermans-geerts.nl.



Daniël Post
Advocaat en
Zorgmakelaar -
EldermansGeerts